Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 14 март 1969 йил, жума • № 62 (14.225). • Баҳоси 2 тийин.

Расмий хабарлар

ЧССР ФЕДЕРАЛ ҲУКУМАТИНИНГ РАИСИ О. ЧЕРНИК МОСКВАГА КЕЛДИ

Чехословакия Социалистик Республикаси федерал ҳукуматининг Раиси Олдржих Черник 13 мартда Москвага ташриф буюрди. Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати Раисининг ўринбосари Вацлав Валеш, ЧССР планлаштириш министри Франтишек Власак, ЧССР планлаштириш министрининг ўринбосари Зденек Шедивий ва бошқа расмий кишилар у билан бирга Москвага келдилар. (ТАСС).

РЕСПУБЛИКА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1969 ЙИЛГИ РЕЖАЛАРИ:

ПАХТА — 4.100.000 тонна.

ДОН — 1.500.000 тонна, шу жумладан ШОЛИ 220 минг тонна

САБЗАВОТ — 620 минг тонна ва картошка — 150 минг тонна.

ПОЛИЗ ЭКИНЛАРИ маҳсулоти — 335 минг тонна.

МЕВА — 140 минг тонна ва узум — 220 минг тонна.

ГЎШТ — 170 минг тонна.

СУТ — 390 минг тонна.

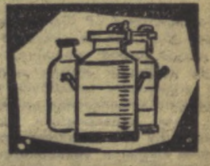

ЖУН — 16700 тонна.

ТУХУМ — 230 миллион дона

ПИЛЛА — 17500 тонна.

КАНОП ПОЯСИ — 282 минг тонна ва тамаки барги — 13 минг тонна.

ЖАНГОВАР ИШГА!

Республикамиз ўтган қишлоқ хўжалик йилини катта муваффақиятлар билан якунлади. Давлатга 4 миллион тоннадан ортиқ пахта топширган диёримизда деҳқончиликнинг бошқа ҳамма соҳаларида ҳам, чорвачиликни ривожлантириш, унинг маҳсулдорлигини оширишда ҳам катта-катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Шуниси қувончлики, ўтган йили қишлоқ хўжалигимизда план — заказлар бажарилмаган бирор соҳа қолмади. Бу муваффақиятлар пахтакорларимиз ва ғаллакорларимизни, сабзавоткорларимиз ва боғбонларимизни, пиллачиларимиз ва чорвадорларимизни — ҳамма-ҳаммани 1969 йилги улуғвор вазифаларни бажаришга беҳад руҳлантириб юборди.

Республикамиз қишлоқ хўжалик илғорларининг яқинда бўлиб ўтган қурултойи қишлоқ меҳнаткашлари улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида, бу улуғ санани ўтказиш арафаси йилида янада олиҳимматлик билан меҳнат қилаётганликларини намойиш этди. Шу қурултойда қабул қилинган, газетамизнинг кечаги сонида босилиб чиққан социалистик мажбуриятлар Ватан бойлигини кўпайтириш, эл-халқ фаровонлигини, маъмурчилигини янада ошириш йўлида олиб борилаётган курашнинг муҳим бир белгиси ва ҳужжатидир. Республикамиз бу йил давлатга 4 миллион 100 минг тонна пахта, шу жумладан 120 минг тонна ингичка толали пахта етказиб бериши керак. Шу билан бирга қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1,5 миллион тонна дон етиштиришлари, давлатга 681 минг тонна дон сотишлари, 17,5 минг тонна пилла тайёрлашлари, бошқа деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини ҳам ҳар қачонгидан кўпроқ етиштиришлари ва давлатга сотишлари кўзда тутилади.

Бу вазифалар ўз-ўзидан амалга оширилмайди, албатта. Бу, ижодий меҳнат қилишни, бой тажрибаларни ишга солишни, прогрессив усулларни кенг қўлланишни талаб этади. Социалистик мажбуриятда шунинг учун ҳам қишлоқ хўжалик ишларининг истиқболини белгилайдиган, деҳқончилик маданиятини тағин ҳам кўтаришга қаратилган масалалар кўпроқ илгари сурилади. Деҳқончиликни тараққий эттириш йўлидан дадил бораётган, илғор фан билан нодир тажрибаларни бир-бирига чамбарчас боғлаб олиб бораётган, замонавий қудратли техника билан тобора кўпроқ қуроллантирилаётган қишлоқ хўжалигимиз меҳнаткашлари партиямиз Марказий Комитети октябрь Пленуми белгилаб берган муҳим тадбирлар асосида социалистик мажбуриятларда кўрсатилган вазифаларни уддалашга қодирдирлар.

Деҳқончиликни тобора ривожлантириш ҳосилдорликни кўтариш билан бирга янги ерларни тўхтовсиз ўзлаштириш ва уни экин майдонига қўшишга боғлиқдир. Бу йил республикамизда пахта майдонлари янги ва партов ерларни ўзлаштириш ҳисобига бир неча ўн минг гектар кенгайтирилиши керак. Тупроқнинг унумдорлигини кўтариш мақсадида муҳим тадбирлар амалга оширилади. 118 минг гектар ернинг мелиорация ҳолати яхшиланади, 99 минг гектар ер қайтадан текисланади. Суғориш тармоқларини яхшилаш ва кенгайтириш, ерларнинг шўрини ювишга диққат-эътиборни кучайтириш зарурлиги социалистик мажбуриятда алоҳида таъкидланади.

Пахта ҳосилдорлигини ошириш ва вилт касаллигини йўқотишнинг энг муҳим омилларидан бири алмашлаб экишни кенг йўлга қўйишдир. Бу йил республикамиз колхоз ва совхозларида беда майдони 350 минг гектарга етказилиши, шу жумладан 108 минг гектар ерга янгидан беда экилиши керак. Дон етиштиришни кўпайтириш социалистик мажбуриятда муҳим ўрин эгаллайди. Ғалла майдонларини кенгайтириш, экинларни парвариш қилишда агротехника тадбирларини изчиллик билан қўлланиш, айниқса бу йилги шароитда мўл-кўл дон етиштиришнинг қулай имкониятларидан кенг фойдаланиш лозим.

Социалистик мажбуриятда кўрсатилган вазифалар қишлоқ хўжалик меҳнаткашларидан зўр ғайрат кўрсатиб ишлашни, ташаббускорлик ва ташкилотчилик намуналарини кўрсатишни тақозо этади. Мамлакатимизнинг барча жойидаги сингари бизнинг республикамизда ҳам В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг авж олдирилмоқда. Бу умумхалқ юришида республикамиз деҳқонлари, чорвадорлари ҳам меҳнатда ажойиб намуналар кўрсатадилар, улуғ санани муносиб нишонлайдилар, албатта.

Ўлкамизда баҳор ҳавоси кезмоқда. Март ойининг ярми ҳам ўтиб қолди. Лекин вақт жуда зиқ келмоқда. Чигит экиш давригача ҳамма тайёргарлик ишларини бекам-кўст бажаришимиз, қулай фурсат келиши билан баҳорги дон экишга киришишимиз, планда белгиланган майдонларга беда уруғи сепиб олишимиз, қўзилатиш кампаниясини зўр тайёргарлик билан ўтказишимиз, яна ва яна бир қанча юмушларни амалга оширишимиз зарур. Шундай қилиб 2-3 кунлик ишни кези келганда бир кунда қилишга тўғри келади. Бу эса партия, совет ташкилотларидан, хўжаликларнинг бошлиқларидан ишни моҳирлик билан бошқариш, оммани дала ишларига тўла сафарбар этиш билан бирга меҳнат унумдорлигини кескин оширишни таъминлашни талаб этади. Техника ремонтини тезда тугаллаш ҳаммадан зарур вазифадир. Айниқса бу йил техникани дала ишларига сифатли ҳозирлаш борасида ғамхўрлик қилиш, ҳар бир трактор ва бошқа машиналарнинг бешикаст, тўхтовсиз ишлашини кўзда тутадиган ҳамма чора-тадбирларни кўриш керак. Чала қолган ариқ-зовурларни тез орада қазиб тугаллаш, далага кўплаб маҳаллий ўғит чиқариш ишлари билан жиддийроқ шуғулланиш, хуллас, қаттиқ қишда бажарилмай қолган барча ишларни ниҳоясига етказиш шу куннинг жанговар вазифаларидир.

Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи йил улуғвор вазифаларини бу сафар ҳам катта муваффақиятлар билан бажарадилар, В. И. Ленин туғилган куннинг муборак 100 йиллигини барча соҳада план ва мажбуриятларни тўла ва ошириб бажариш билан нишонлайдилар.

Қўшкўпир районидаги Жданов номли колхозда кўкламги дала ишлари бошлаб юборилди. Маҳаллий ўғит ташиб чиқариш ва ернинг шўрини ювиш қизғин давом этяпти. Колхоз пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил олиш ҳақида берган ваъдаларининг устидан чиқиш учун экиш олди агротехника тадбирларини мукаммал амалга оширяптилар. Суратда: шўр ювишда ибрат кўрсатиб ишлаётган комсомол аъзоси Ражаббиби Йўлбосарова. К. Отаев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет фани ва маданиятини ривожлантириш, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш соҳасидаги жуда катта хизматлари учун **Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Фанлар академияси ЛЕНИН** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль. 1969 йил, 13 март.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

УКРАИНА ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет фани ва маданиятини ривожлантириш соҳасидаги катта хизматлари учун **Украина Совет Социалистик Республикасининг Фанлар академияси ЛЕНИН** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль. 1969 йил, 13 март.

ОЛИМЛАРГА ЮКСАК УНВОН

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан совет фанини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун алоҳида ўрнак кўрсатган 62 олимга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Уларга Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилади. Юксак унвонга сазовор бўлганлар орасида Ўзбекистон ССРдан республика Фанлар академиясининг академиги **Собир Юнусович ЮНУСОВ** ҳам бор.

ДАЛА ИШЛАРИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

Ўзбекистон ССР областларида баҳорги экиш учун ер ҳайдашнинг бориши тўғрисида 1969 йил 13 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — жами ҳайдалиши лозим бўлган ер; учинчи стун — ҳайдалган ер; тўртинчи стун — бажарилиш проценти).

Бухоро	168,9	146,4	86,7
Тошкент	207.7	171,1	82,6
Сирдарё	322,3	260,1	80,7
Қашқадарё	148,8	104,0	70,0
Сурхондарё	153.0	101,3	66,0
Наманган	151,0	89,6	59,5
Самарқанд	234,0	117,2	50,0
Андижон	204,6	92,0	45,0
Фарғона	222.9	34,5	15,5
ҚҚАССР	164,8	25,7	15,5
Хоразм	131,0	—	—
Республика бўйича	2109,0	1141,9	54,1

Ўзбекистон ССР областларида шўр ювишнинг бориши ҳақида 1969 йил 12 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — план бўйича шўри ювилиши зарур бўлган майдон; учинчи стун — шўри ювилган майдон; тўртинчи стун — бир кунда шўри ювилган майдон; бешинчи стун — планнинг бажарилиш проценти)

Сирдарё	150	59,3	—	39,5
Наманган	56	13,5	0,4	24
Қашқадарё	3	0,6	0,2	20
Фарғона	215	19,2	0,5	8,9
Хоразм	462	34,9	4,3	7,6
ҚҚАССР	400	27,7	1,1	6,9
Бухоро	220	13,1	2,8	6
Андижон	53	1,0	—	1,8
Самарқанд	12	—	—	—
Сурхондарё	23	—	—	—
Тошкент	7	—	—	—
Республика бўйича:	1601	169,3	9,3	10,6

СУРХОНДАРЁЛИКЛАР АҲДИ

ТЕРМИЗ. (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Бу ерда область пахтакорлари, чорвадорлари, ирригаторлари ва чўлқуварлари, механизаторлари ва юқори ҳосил усталарининг кенгаши бўлиб ўтди. Область партия комитетининг секретари ўртоқ Н. Муродов «1968 йилда область қишлоқ хўжалигининг ривожланиш якунлари ва 1969 йилги вазифалар» ҳақида доклад қилди.

Кенгаш қатнашчилари 1969 йилда пахта, дон, шоли, сабзавот, пилла, гўшт, сут ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш юзасидан конкрет социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Сурхондарёликлар 1969 йилда ҳам Қашқадарё область меҳнаткашлари билан беллашиш учун уларни социалистик мусобақага чақирдилар.

САНЪАТКОРЛАРНИНГ ФАХРЛИ БУРЧИ

13 мартда Тошкентда республика ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, кинематографчилар, журналистлар, архитекторлар союзлари ва театр жамияти правлениеларининг қўшма пленуми бўлди. Бу пленумда Ўзбекистондаги ижодий зиёлилар катта армиясининг қилган ишлари ва янги режалари тўғрисида гапирилди.

Пленумда ижодий союзларнинг вакиллари билан бирга область, шаҳар ва район партия комитетларининг идеология масалалари билан шуғулланувчи секретарлари, область ва шаҳар ижроия комитетлари раисларининг маданият бўйича ўринбосарлари, республика ва область газеталарининг редакторлари, идеология муассасалари ва бир қанча олий ўқув юртларининг етакчи ходимлари ҳам қатнашдилар

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** «В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш соҳасида Ўзбекистон адабиёт ва санъати ходимларининг вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда Ўзбекистон ССР маданият министри **В. Й. Зоҳидов,** республика кинематографчилар союзи правлениесининг раиси **С. Муҳамедов,** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлат матбуот комитетининг раиси **З. И. Есенбоев.** Қорақалпоғистон область партия комитетининг секретари **К. Ризаев,** «Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори **М. Қориев,** Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театри партия ташкилотининг секретари, Ўзбекистон ССР халқ артисти **И. Болтаева,** «Звезда Востока» журналининг редактори **Г. П. Владимиров,** республика композиторлар союзи правлениесининг раиси **А. Ҳ. Жабборов,** Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси **К. Яшин** қатнашдилар.

Сўзга чиққан ўртоқлар КПСС XXIII съезди, партия Марказий Комитети апрель ва июль Пленумларининг талаблари ва партия Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарори асосида республикадаги ижодий коллективлар ва ташкилотларнинг фаолиятини таҳлил этдилар. Бутун идеология ишини такомиллаштиришга кўпроқ ҳисса қўшиш, яратилаётган асарларнинг ғоявий жиҳатдан чуқур мазмунли ва бадиий маҳорати учун шахсан жавобгарликни ошириш ҳар бир санъаткорнинг фахрли бурчи эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Қўшма пленум қатнашчилари қабул қилинган резолюцияда республика маданиятининг барча арбобларини меҳнаткашлар доҳийси туғилган кунни улуғ Ленин даврини куйлайдиган, халқни коммунизм йўлида янгидан-янги ғалабаларга чорлайдиган янги катта асарлар яратишга даъват этдилар.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар — **И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, М. А. Абдураззоқов, С. Р. Расулов** қатнашдилар.

[ЎзТАГ].

ҲАМЗА НОМИДАГИ МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

13 мартда Тошкентда 1968 йил учун адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотларини тантанали равишда топшириш маросими ўтказилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ҳамза номидаги Давлат мукофотлари комитетининг раиси К. Яшин Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби С. П. Бородин, ёзувчи Н. Сафаров, Ўзбекистон ССР халқ рассоми Ч. Г. Аҳмаров, СССР халқ артисти Ҳ. Носирова шу мукофотни олишга сазовор бўлганликларини айтди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов ҳамманинг гулдурос қарсаклари остида кўкракка тақиладиган нишон ва дипломларни лауреатларга топширди.

Ёзувчи С. П. Бородин ижодкор ходимлар тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилаётганликлари учун лауреатлар номидан партия ва ҳукуматга самимий ташаккур изҳор қилди. (ЎзТАГ).

СОВЕТ ЧЕГАРАЛАРИ ДАХЛСИЗДИР!

МАО ГРУППАСИНИНГ ЁВУЗЛИГИ

Тошкентдаги завод ва фабрикаларда, илмий институтлар ва ўқув юртларида Хитой урушқоқларининг совет чегара заставасига иғвогарлик билан ҳужум қилишларини уюштирган Пекин маъмурларининг мудҳиш ёвузлигига қарши норозилик митинглари бир неча кундан буён давом этмоқда.

Тошкент авиация заводида ўтказилган митинг қатнашчилари ўз нутқларида маочиларни қаттиқ огоҳлантирдилар.

Контролчи мастер Д. С. Тошметов ўз нутқида бундай деди:

—Совет кишилари кек сақламайди. Лекин биз ватанимизнинг муқаддас чегараларига ҳамла қилиш учун ҳеч кимга ва ҳеч қачон йўл қўймаймиз. Мао Цзэдун тўдаси ҳар қандай ниқобланганида ҳам ўзининг ҳақиқий қиёфасини яшира олмайди. Мао Цзэдун тўдаси империалистларнинг малайи ва ўз халқига хиёнат қилган сотқинлар гўдаси эканлиги ҳозир ҳаммага аён бўлиб қолди. Улар ҳаққоний жазодан қочиб қутула олмайдилар.

В. П. Чкалов номли авиация заводининг ишчилари инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Даманский оролидаги иғвогарликка нисбатан совет ҳукуматининг тутган йўлини қизғин маъқулладилар. Корхона коллективи ватанининг ҳар қандай топшириғини бажаришга, меҳнат соҳасида муваффақият қозониб, унинг қудратини мустаҳкамлашга тайёр эканлигини айтди.

Каноп фабрикаси коллективининг митингида тўқувчи Г. Ф. Живитченко ҳаяжонли нутқ сўзлаб, бундай деди:

—Хитой бандитлари ўлдирган чегарачилар оналарининг кўз ёши совет мамлакатидаги барча оналарнинг кўз ёшидир. Ана шундай босқинчилик ҳужумини уюштирган Мао Цзэ-дунга лаънат ўқиймиз.

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетида ўтказилган митингда катта ўқитувчи С. Умеров сўз олди.

С. Умеров хитойлик бузғунчилар ўз ёвузликлари учун тўла жавоб беришлари керак, деб талаб қилди. Уларнинг авантюристик режалари муқаррар барбод этилади, деди нотиқ.

Университетнинг ўқитувчилари ва студентлари жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига янада маҳкам жипслашишга қатъий қарор берганликларини айтдилар. (ЎзТАГ).

Бошланғич партия ташкилоти секретари минбари

ОМИЛКОРЛАР

Колхоз бошланғич партия ташкилоти ҳисобидаги саксонга яқин коммунистнинг аксарияти ёшлар. Кечқурунлари клубдами, қизил бурчак ёки чойхонадами йиғилишиб қолсак, улар кекса коммунистларни гапга солишади. Колхоз тузишда, уни оппоқлаб катта қилишда, ерга ер қўшиб, ҳосилдорликни оширишда меҳнати сингган кексалар суҳбат орасида ўша ўтган йилларни эслашади, ёшлар учун ибрат бўларли воқеаларни сўзлаб беришади.

Ота-боболаримиз деҳқончилик қилган кезларда Саид қишлоғининг 30-35 гектар ерида пахта етиштирилардн, холос. Чунки теварак атроф тўқайзор, ботқоқликдан иборат эди. Бир кетмон уришингиз билан билқиллаб сув чиқиб кетарди.

Ўша йиллар қизиқ бир воқеа бўлган. Мамасоли Воҳидов бригадасидаги ғўзалар ривожини кузатиб юрган вакилнинг кўзи кўллаб қолган картага тушади-ю, бригадирни чақириб сиқувга олади. Бригадир нима дейишини билмай довдирайди. Партком секретари Эргаш ака Ҳамроқулов эса индамай қўлига кетмонни олиб 25-30 сантиметр чуқурликда иккита чуқурча кавлай бошлайди. Вакил олдинига партком секретарининг ҳаракатига тушунолмайди. Орадан чорак соат ўтар-ўтмас чуқурчалар сизот сувларига тўлиб чиққач, партком секретари нима демоқчи бўлганини англаб етади. Мана шундан сўнг колхозимизда юқори ташкилотлар ёрдами билан катта мелиоратив ишлар бошлаб юборилди. Зовурлар кавлаш, дренажлар қазиш учун қўшимча маблағлар ажратилди. Йил сайин тўқайзорлар чекиниб, ерга ер қўшилаверди.

Сўнгги йилларда ҳам колхоз ва давлат маблағлари ҳисобига 1 ва 2-участкаларда салкам икки километр, 3 ва 4-участкаларда 1,1 километр, 13-участкада, 1,2 километр узунликдаги зовурлар қазилиб сизот сувлари кочирилди. Пировардида 170 гектар майдоннинг мелиоратив аҳволи яхшиланди. Ҳосилдорлик 5-7 центнерга кўтарилди.

Ўтган йили биз 1400 гектар ерда деҳқончилик қилиб, ҳар гектар майдондан ўртача 22 центнердан ҳосил олдик. Бизнинг шароитда бундай кўрсаткичга энди эришиляпти. Агар 1964 йилда мавжуд экин майдонларидан 2903 тонна пахта ҳосили олинган бўлса, КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленумидан сўнг ҳар йили ўрта ҳисобда 3172 тоннадан «оқ олтин» етиштиряпмиз. Коммунистлар КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини тўла механизациялашга эришмоқдалар. Эндиликда хўжалигимиз 15 та қайдов, 40 та чопиқ тракторига, 42 та пахта териш, 10 та кўсак териш, 2 та тўкилган пахталарни терувчи машиналарга эга. 2 та комбайн, 14 юк машинаси, 56 та прицеп ва яна кўплаб қишлоқ хўжалиги техникаси колхозчилар хизматида шай турибди.

Техника бут, ўғит сероб бўлгани билан одамлар сидқидилдан меҳнат қилмаса, барибир кўзланган марраға эришиб бўлмайди. Шунинг учун колхоз партия ташкилоти коммунистлар ва партиясизларни аввало меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор беряпти. Юклатилган вазифа учун масъулиятни чуқур ҳис этадиган коммунистлар бизда оз эмас. Ҳамқишлоқларимиз ҳозир коммунист Норинбой Ҳасановнинг жасоратидан бениҳоя мамнун бўлишяпти. Норинбой илгари механизация бўйича ҳисобчи бўлиб ишларди. Кўзга ҳам ташланмасди, оғизга ҳам тушмасди. Лекин ўз ишига пухта эди.

Янги ерлар ўзлаштирилгач, колхоз правлениеси ва партия ташкилоти Норинбойни участкага раҳбарлик қилишга таклиф этди. Олдинига у чўчиди. Кейин рози бўлди. «Кўзга кўринмай» юрган коммунистнинг ташкилотчилик қобилияти, меҳнатсеварлиги, уддабуронлиги мана шу ерда кўринди. Бир неча йил янги ердан юқори ҳосил етиштиргач, ўз ихтиёри билан қўшни қолоқ участкага ўтди. Икки йилдирки, илгари 15 центнер ҳам ҳосил бермаган 110 гектарлик майдондан 25 центнердан «оқ олтин» етиштирилмоқда. Колхоз правлениеси қалби олов коммунистнинг хизматларини муносиб тақдирлади. Норинбой «Запорожец» автомашинаси билан мукофотланди.

Н. Ҳасановга ўхшаш изланувчан, оғир участкаларда ҳам коммунистчасига меҳнат қилаётган кишилар бизда оз эмас. Участка бошлиғи Мираҳмад Мирзааҳмедов ҳозир Норинбойнинг изидан боряпти. У ўзига бириктирилган участкадан 28 центнердан ҳосил олиб, эл таҳсинига сазовор бўлган эди. Ўтган йили 16 центнер ҳосил олинмадиган участкага ўтиб, бу ерда ҳосилдорликни 21 центнерга кўтарди. Бу йил яна бир қолоқроқ участкага ўтказишни илтимос қиляпти.

Ҳалима Сайфиддинова, Муштоқ Иброҳимов, Камол Зиёвуддинов каби коммунистлар кўрсатаётган ғайрат-шижоат ҳам барчага ибратлидир. Буларнинг ҳар бири пахтачиликда катта тажриба тўплаган, ер билан «муомала» қилишни биладиган кишилар. Сўнгги йилларда коммунистлар ғайрати билан ерни дорилаб шудгорлаш, карта четларида қоладиган «пўстдумба»лардан ҳам унумли фойдаланиш, алмашлаб экиш одат тусига кириб бормоқда. Новаторларимиз бу тадбирларнинг самарасини ҳаммага кўз-кўз қилмоқдалар.

Ер элни боқади, дейишади. Биз ҳам бу нақлга тўла амал қилмоқдамиз. Меҳнатсевар коммунистлар КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорлари асосида ишни ташкил этиб, ернинг мелиоратив ҳолатини тағин ҳам яхшиламоқдалар. Колхозимизнинг Равот, 14- участкаларидаги зовурлар тозаланмоқда, янгилари қазилмоқда. Бу билан яна 80 гектар майдоннинг мелиоратив ҳолати камунали йўлга қўйилади.

Ҳозир коммунистлар бу йилги иш режаларини тузмоқдалар. Бешйилликнинг тўртинчи йили барча қатори биз учун ҳам зарбдор йил бўлади. Шунинг учун ҳам колхоз партия ташкилоти барча участкаларда доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқда. Ҳамма бир мақсад сари — барча соҳаларда йилни зафарли якунлаб доҳий юбилейини ёруғ юз билан кутиб олишга отланган.

М. ҚОДИРОВ.

Бўка районидаги Охунбобоев номли колхоз партия комитетининг секретари.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИ ПЛЕНУМЛАРИДА

АНДИЖОН. (ЎзТАГ). Андижон область партия комитетининг бўлиб ўтган пленуми пропагандист кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва ўқитиш ҳамда агитация-пропаганда ишини янада яхшилаш чораларига бағишланди. Пленумда область партия комитетининг секретари М. Муҳиддинов доклад қилди.

Қабул қилинган қарорда В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига тайёргарлик муносабати билан агитация-пропаганда ишини янада кучайтириш йўллари белгиланди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади.

ТЕРМИЗ. (ЎзТАГ). Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум социалистик мулкни сақлашни таъминлаш соҳасида партия ташкилотларининг ишини кучайтириш тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. Муродовнинг докладини муҳокама қилди.

Муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

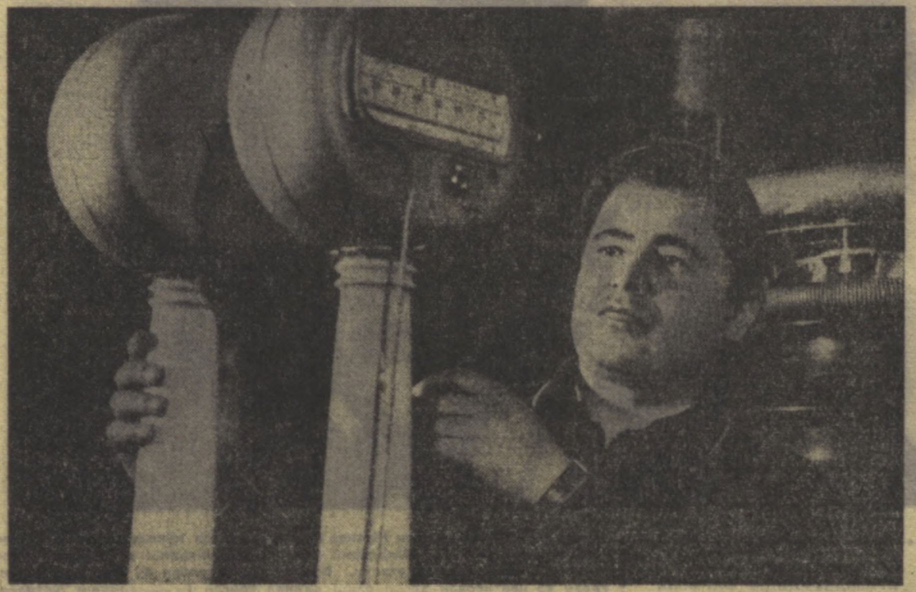

Энергетика ва автоматика институти юқори кучланишлар лабораториясининг илмий ходими Қ. Содиқов янги электр изоляцион материаллар устида тадқиқот ишлари олиб бормоқда.

И. Глауберзон фотоси.

БОДОМЗОР УНИВЕРСИТЕТИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институти ҳамда Киров районидаги Абдулла Қодирий номли маданият уйи ходимлари ташаббуси билан Бодомзор маҳалласида илмий атеизм халқ университети ташкил этилди. Бу — маҳаллада ташкил этилган биринчи университетдир.

Университет машғулотлари маҳалла аҳолиси жамоатчилик асосида қурган клубда ўтказилади. Университет 2 йилга мўлжалланган бўлиб, унинг ўқув планлари тузиб чиқилди. Планга табиий-илмий билимлар ва ислом тарихи, назариясига оид энг муҳим масалалар киритилган. Шунингдек, савол-жавоб кечаси, планетарийга экскурсия каби тадбирларга ҳам эътибор берилган.

Университетга дастлабки 50 тингловчи қабул қилинди. Булар асосан уй хўжалиги ишлари билан шуғулланувчи аёллар ва кексалардир.

Яқинда университетнинг очилиши маросими ва биринчи машғулоти бўлиб ўтди. Университет ректори Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими Н. Саидов университетнинг мақсад ва вазифалари ҳақида сўзлади.

Фалсафа фанлари кандидати М. Усмонов «Оламнинг тузилиши ҳақида ҳозирги замон фани» темасида биринчи машғулотни ўтказди. Машғулот ғоят қизиқарли ўтди. Тингловчилар коинотнинг тузилиши ва пайдо бўлиши тўғрисида жуда кўпгина саволлар беришди. Машғулотдан сўнг темага оид кинофильм кўрсатилди.

Т. МАЛИКОВ.

СИЗНИ ФЕСТИВАЛЬ КУТМОҚДА

Сирдарё область комсомол комитети, касаба союзлари область Совети ҳамда физкультура ва спорт жамиятлари область комитети доҳий Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига кўрик ўлка ёшларининг иккинчи фестивалини ўтказишга қарор қилдилар. Фестиваль чўлкуварлар диёрида бадиий ҳаваскорлик санъатини равнақ топтириш, меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш ва халқ талантларига кенг йўл очишни кўзда тутади.

Ёшлар фестивали иштирокчиларининг ижодий парвозига кенг майдон очиб беради. Ёш ишчилар колхозчи ва хизматчилар В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб шахсий социалистик мажбурият олишлари ва «Энг яхши мутахассис» номи учун ўтказиладиган конкурсда қатнашишлари мумкин.

— Фестиваль тантаналари, — дейди фестиваль ташкилий комитетининг раиси, область партия комитетининг секретари М. Умбетов, — навқирон область ёшларининг революцион, жанговар меҳнат анъаналарига содиқлиги нинг ёрқин намойиши бўлади.

Фестивалнинг якунловчи кўриги шу йил июль ойида Гулистон шаҳрида ўтказилади. Сирдарё фестивали ўз қаҳрамонларини кутмоқда.

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.

ИШОНЧ

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

— Ўзбеклардан Совет Иттифоқининг биринчи Қаҳрамони ким?

— Қўчқор Турдиев.

— Ҳозир у киши қаерда?

— Ростини айтсам, ўзим ҳам билмайман...

Ота-бола ўртасида бўлиб ўтган ана шу қисқача савол-жавоб бизни Қўрғонтепа районидаги «Ойим» совхозига етаклади.

Ҳаво совуқ, изғирин эди. Далаларни қоплаб ётган қор эса тиззадан ошарди. Лекин ҳаёт бамисоли булоқдай мавж уради: олис-олисларда тракторлар гуруллайди, кўчаларни тўлдириб ўтаётган машина ҳамда тележкалар пайкалларга шошиляпти — ўғит ташияпти, ремонт устахонасида темир-терсакка урилаётган болғаларнинг гурсиллаган овози шундоққина қулоққа чалиниб турибди.

Қорли кўчанинг қоқ ўртаси сирғанчоқ... Мактабдан қайтаётган болалар яхмалак учиб, оламни гулдириб, қулги кўтариб келишяпти. Кимдир рўпарадаги точ тепасида қўлига «кух-кух» деб қор кураяпти. Хуллас, ҳамманинг ўзига яраша ташвиш-тараддуди борлиги сезилиб турибди.

— Унгга ҳайда! — деди совхоз партия комитетининг секретари Парпибой Аҳмедов шофёрининг елкасига оҳистагина туртиб. — Кун ҳам кеч бўлиб қолди. Балки, Қўчқор ака ишдан қайтгандир.

Йўқ, Қўчқор ака ҳали далада экан. Бизни рафиқаси Иптидахон опа кутиб олди.

Иптидахон опа қирқ уч-қирқ тўрт ёшлар чамасидаги ўрта бўйли, тўладан келган аёл. Гапини салмоқлаб, секин гапиради, баъзи бировлар каби ҳуда-беҳудага кулавермайди. Қизлари ҳам ўзидек хушмуомалали, тарбия кўрган, серғайрат ёшлар эканлиги сезилиб турибди.

— Олтита фарзандимиз бор. Энг тўнғичи — Озодахон, энди йигирма олтига чиқяпти, — деб ишора қилди катта қизига. — Совхозда ишлайди. Мана буниси — Мамлакатхон! Фарғонада педагогика институтини тамомлаб келганидан буён ўзимизнинг совхоздаги мактабда рус тили фанидан дарс беради. Унинг ёнида ўтирган — Дилором! Мамлакатхонга ҳавас қилиб ўқитувчи бўлиб етишди. Ҳозир шу совхоздаги Мичурин номли ўрта мактабда рус тилидан дарс беряпти.

— Мана бу Ҳуморхон — кенжатойимиз! — дейди севинчини танасига сиғдира олмай. — Ломоносов номли ўрта мактабнинг тўққизинчи синфида таҳсил оляпти. Ҳаммаси ҳам иккимизнинг қайрилмас қанотларимиз! — деб қувонишамиз Қўчқорбой акам билан баъзан ҳасратлашиб қолганимизда.

— Тағин иккита қизлари бу ерда йўқ, — гапга аралашди партком секретари.

— Ие, гапга берилиб, сал бўлмаса Паҳарахон билан Упарахонни... деди кулиб Иптидахон опа. — иккаласи ҳам Андижон медицина институти даволаш факультетининг биринчи курсида таълим олишяпти. Врач бўлиб қайтишмоқчи қишлоғимизга. Ниятига етсин, қизалоқларим! Вояга етгач, илмни хор қилмасдан, одамларнинг хизматида бўлишса, бас. Эр-у хотин фақат шуни истаймиз.

...Иптидахон опа турмушидан, фарзандларидан ризо эканлиги ҳақида ҳам тўлқинланиб гапириб берди. Шерикларимиздан бири таажжубланиб сўраб қолди:

— Қўчқорбой акага нима бўлди-а?

— Нима бўларди! — деди Иптидахон опа миийгида кулиб. — Бригадир бўлганларидан буён шу аҳвол... Бирор кун даладан барвақтроқ қайтганларини эслай олмайман. На совуқни совуқ дейдилар, на иссиқни иссиқ... элликдан ошган одам ҳам меҳнатга бунча ўч бўладими, ахир?!

— Қўчқорбой ака элликдан ошдиларми? — қизиқиб сўрадик.

— Минг тўққиз юз ўн еттинчи йилнинг биринчи сентябрида туғилганлар-да! — деди рафиқаси. — Эллик иккига яқинлашиб қолдилар-ку!

— Ҳалиям ман-ман деган йигитлардан қолишмайди. Бу йил яна 50 гектар ер очмоқчи. Боя, шундай совуқда ҳам тракторлар ишлаяптими, деб сўраган эдингизлар, Қўчқорбой аканинг даласида гуруллаётган эди-да!

Партком секретари шундай дейиши биланоқ, ташқарида эркак кишининг дўриллаган овози эшитилди. Ана. Қўчқорбой аканинг ўзлари ҳам келиб қолдилар, деди кимдир.

Эшикдан новча бўйли, ягриндор, басавлат одам кириб келди. Ҳаммамиз билан қадрдонларча қучоқлашиб кўришди. Турдиев деб ўзини таништирди. Ҳа, афсонавий қаҳрамон, табиатан паҳлавон — бу одам — Қўчқор Турдиев эди. Ҳамон тетик, бардам-бақувват, қабарган қадоқ қўллари унинг меҳнат фронтида ҳам қаҳрамонлик кўрсатаётганлигидан дарак беради. Бу ерда ўтирганларнинг кўпчилиги Қўчқор Турдиевни биринчи марта кўриши бўлса керак, ундан кўз узишолмайди, бошдан-оёқ разм солишади, бирор оғиз гапиришини кутишади. Қўчқор ака бўлса мақтанишни ёқтирмайдиган, кўп гапиришни раво кўрмайдиган кишига ўхшайди.

— Соғлиғингиз қалай, ишларингиз яхшими? Совуқлар билан ҳорманг, энди!

Меҳмонларнинг юрак сўзларига мезбон шошилмай, босиқ овоз билан жавоб беради:

— Раҳмат, биродарлар! Соғлиғимдан нолимайман. Ишлар ҳам ёмон эмас. Ишқилиб, бригадамиз беш йилдан буён планни ҳам, мажбуриятни ҳам ошириб бажаряпти. Мана, партком секретари Парпибой аканинг хабари бор, ҳар йили ер ўзлаштирамиз, қўриқ очиб шоли экамиз. Совхозимизнинг каттасидан кичигигача қадар — ҳаммамиз гуруч кўпайсин, рўзғоримиздан палов канда бўлмасин, деймиз-да! Қўчқор ака партком секретарига юзланиб:

— Шундайми, Парпибой ака? — деб сўради. Парпибой ака Қўчқор Турдиевдан саккиз ёш кичик. Шундай бўлса-да, уни сизлаб гапиряпти бригадир. Ҳа, қаҳрамоннинг табиати шундай. Ҳурмат қилган одамини, гарчи ўзидан анча ёш бўлса ҳам, сиз-сизлайди.

— Бундан беш йил илгари, — деб ҳикоясини бошлади Парпибой ака Аҳмедов. — Қўчқорбой ака Турдиевни шоличилик бригадасига бошлиқ қилиб тайинлашди. Асосий ерларимиз пахта билан банд бўлганлиги учун ташландиқ, бўмбўш ётган майдонларни, сойларни ўзлаштириб шоли экишга тўғри келди. Қўчқор Турдиев бошлиқ бригада Қорадарё сойларига юриш бошлади. Дастлабки йили сойлардан ўттиз гектар ер ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Бригада бошлиғининг ўзи бу ерларда шоли ўстиришнинг ташаббускори бўлди: этик ечиб сув кечди, бегона ўтларни битталаб юлиб ташлади, пол олди, кези келганда тунлари ҳам далада қолди. Ҳосил пишиб етилгач, қўлига ўроқ ушлаб шоли ўрди, хирмонда шоли янчди. Биринчи йилдаёқ гектаридан ўттиз центнерга етказиб шоли топширди.

Қўчқор ака бу билан қаноатланиб қолмаймиз, деди. Сойма-сой юриб ер танлади, тошлоқ ерларни тозалади, қаричлаб ер очди, экин майдонини кенгайтира борди. Бирор парча бўш майдон унинг эътиборидан четда қолмади. Мана, ўзлари айтсинлар, зарур бўлганида тепаликларни кетмон, белкурак билан текислади. Чунки, трактор кира олмайдиган ерларни қўл кучи ишлатмасдан ўзлаштириш иложи йўқ эди-да! Шундай қилиб йил сайин шолидан мўл ҳосил олиб келди.

Ўтган йилги кўрсаткичлари айниқса қувончли бўлди. Бригаданинг аҳил коллективи баракали меҳнат қилиб, ҳар гектар ердан пландаги 25 центнер ўрнига 35 центнердан шоли топширди. Бу — бизнинг шароитимизда яхши кўрсаткич. Совхоз коммунистларининг йиғилишида Қўчқор ака бу йил 50 гектар ер очиб, гектар бошига 40 центнердан ошириб шоли беражагини айтганида, ҳамма: баракалла, қаҳрамон! — деб олқишлади. Ҳозир янги ер очяпти, баҳорга тайёргарлик кўряпти.

— Қаҳрамон қўриқ очиб, сой кезиб, сув кечиб шоли экяпти! — дегандай бир-биримизга қараб олдик. Гапни Қўчқор Турдиевнинг ўзи давом эттирди:

— Бу йил гектаридан қирқ центнердан шоли топширишимизга қатъий ишонч бор. Нега десангиз, яхши, серунум ерларни ўзлаштиряпмиз. Сув ҳам сероб бўлади, ўғит етарли, техникамиз бор. Одамларимиз деҳқончиликда суяги қотган миришкорлар десам, хато бўлмас.

Ҳар кимнинг кўнглида орзуумиди бўлганидек, бизнинг ҳам дилимизга тугиб қўйганимиз бор. У ҳам бўлса доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг шонли юз йиллигига яхши, ҳавас қилса арзигудек туҳфа тайёрлашдан иборатдир. Тани-жонимиз соғ экан, ниятимизга эришамиз. Қорадарё сойларини чинакам шоли конига айлантирамиз. Бунга қурбимиз етади.

* * *

Қаҳрамонни ҳамқишлоқлари эъзозлашди, унга ишонч билдириб 130-Тошлоқ сайлов округидан Қўрғонтепа район Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатишди. Қўчқор Турдиев сайловчилар билан учрашувда юксак ишончни оқлажагини айтди.

С. ҚОДИРОВ, А. ҚУРОНБОЕВ.

«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

СЎНГГИ ХАБАРЛАР

● Район ва шаҳар партия комитетлари учёт сектори мудирлари ва ташкилий-партиявий ишлар бўлими инструкторларининг областлараро курсларида машғулотлар тамом бўлди.

Бир ой мобайнида Тошкент, Сирдарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР партия ходимлари учун КПСС тарихи, илмий коммунизм, саноат ва қишлоқ хўжалиги экономикаси, партия қурилиши юзасидан лекциялар ўқилди.

● Нукусда пропагандистларнинг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган уч кунлик семинари ўз ишини бошлади. Биринчи лекция ҳозирги босқичда идеология иши вазифаларига бағишланди. Пропагандистлар сиёсий маориф мактабларида В. И. Ленин асарларини ўрганиш тажрибаси билан танишдилар.

ҚИЗҒИН ДАМЛАР

Оқшом. Чилонзор районидаги 15-сайлов участкаси қошидаги агитпункт сайловчилар билан гавжум. Ҳар куни бу ерда Пугачёв, Фуркат, Коллектив, Ҳақиқат маҳалла сайловчилари ишдан кейин маданий ҳордиқ чиқарадилар. Булар учун кечалар уюштирилмоқда. Кечаларда бадиий ҳаваскорлар коллективи концертлар, кинофильмлар қўйиб бермоқда.

Сайловчилар участкасида 32 агитатор уюшган бўлиб, улар самарали ишламоқдалар. Агитколлектив маҳаллаларда, уйларда СССР конституциясига оид темаларда лекция ва суҳбатлар уюштирмоқда. Агитаторлардан Абдумаҳноп Қосимов, Рашида Асқарова, Мушарраф Абдуллаева, Саодат Муҳаммедова каби жонкуяр агитаторлар маҳаллаларда сайловчилар билан савол-жавоб кечалари ҳам ўтказаётирлар.

Айниқса Гулистон кўчасидаги сайловчилар Рашида Асқаровани ҳурмат билан тилга оладилар. У сайловчилар билан тез-тез суҳбатлар уюштириб туради. Яқинда Мушарраф Абдуллаева Бешкўприк кўчасидаги 8-уйда Совет сайлов системаси, В. И. Ленин ҳаётига оид темаларда мазмунли суҳбат уюштирди. Ундан оила аъзолари миннатдор бўлдилар.

Агитпунктда М. Исроилов, С. Ражабова, М. Одилова каби ўқитувчилар навбатчилик қиладилар. Улар сайловчилар томонидан берилган саволларга тўла жавоб қайтарадилар.

А. РАҲИМОВ.

Танқид ва тақриз

ЎЗБЕКИСТОН ЗИЁЛИСИ

Мамлакатимиздаги барча қардош республикалар сингари Ўзбекистонда ҳам Коммунистик партиянинг ленинча доно миллий сиёсати амалга оширилганлиги туфайли халқ зиёлисининг кўп минг кишилик армияси ўсиб, вояга етди. Коммунистик идеал ва мақсадларнинг умумийлиги билан, совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм туйғулари билан жипслашган республикамиз зиёлилари ўзларининг бутун куч ва қобилиятларини фан, техника тараққиётини тезлаштиришга, социалистик маданиятни ривожлантиришга, совет кишиларини коммунистик идеаллар руҳида тарбиялашга сафарбар этиб келмоқдалар. Шу боисдан, зиёлиларнинг жамиятимиз тараққиётидаги ўрни ва ролини илмий асосда умумлаштириш тарих фанининг энг муҳим масалаларидан бири ҳисобланади.

Бу борада қатор илмий тадқиқот ишлари олиб борилган бўлса-да, лекин ҳалигача республикамиз зиёлиларининг кўп қиррали, ибратли фаолияти ҳар томонлама чуқур ёритилган йирик асар йўқ эди. Тарих фанлари кандидати, доцент С. Носирхўжаевнинг шу муҳим темага қўл уриб, салмоқли монография яратганлигини табриклаш керак. «Ўзбекистон» нашриётида чиқарилган «Коммунистик қурилиш даврида Ўзбекистон зиёлилари» номли бу китобда ўзбек совет зиёлиларининг шаклланиш ва камол топиш тарихи баён этилган бўлиб, асосий эътибор қишлоқ зиёлиларининг ўсиши, баркамоллик даражасига кўтарилиши ва қишлоқ маданиятини ривожлантиришдаги улкан ролини батафсил ёритишга қаратилган.

Муаллиф бой ва қимматли материалларни синчиклаб ўрганиш ва умумлаштириш асосида республикамизда коммунистик қурилиш даврида зиёли кадрлар сафини мустаҳкамлаш ва уларнинг малакасини янада оширишга доир масалаларга кенг тўхталади. Китобда таъкидланишича КПСС XXI, XXII ва XXIII съездларининг қарорлари мамлакатимизда ва шу жумладан республикамизда халқ хўжалигининг юксак даражада ривожланганлигига мувофиқ келадиган юқори малакали мутахассислар тайёрлашда муҳим роль ўйнади. Бундай мутахассисларни етиштиришда олий ва ўрта махсус таълим мактаблари асосий манба ҳисобланди. Бундай илм-маърифат ўчоқларида етишган мутахассислар сони йилдан-йилга ошиб борди.

Олий ўқув юртлари ва ўрта махсус мактабларда сиртқи-кечқи ардан мутахассислар тайёрлаш ишига эътибор янада кучайтирилди. Автор бой материалларга асосланган ҳолда тарихий тараққиётимиз жараёнларининг асосий босқичлари — коммунистик қурилишнинг 1959—1965 йилларга оид босқичини Ўзбекистон зиёлилари сафларининг ўсишида сифат ўзгариши даври бўлганлигини кўрсатишга ҳаракат қилади.

Асарда зиёлиларнинг қишлоқ меҳнаткашлари турмуш маданиятини ривожлантиришдаги фаолияти батафсил ёритилган. Зиёлиларнинг қишлоқда аввало умумий ва профессионал таълимни ривожлантиришга эътибор берганликлари қайд этилиб, бунда қишлоқ ўқитувчиларининг роли айниқса катта бўлганлиги кўрсатилади. Дарҳақиқат, ўқитувчилар партия ва совет ташкилотлари раҳбарлигида қишлоқда халқ маорифини ривожлантиришда катта ғайрат кўрсатмоқдалар. Буни умумий таълим мактаблари мисолида яққол кўриш мумкин. Чунончи, мактабларда 1958—1959 ўқув йилида 944.000 бола ўқиган бўлса, 1965—1966 ўқув йилида 1.569.500 бола ўқиди. Зиёлиларнинг қишлоқларда ҳунар-техника таълимини такомиллаштиришга қаратилган ишлари ҳам яхши ёритилган. Ҳақиқатан ҳам қишлоқ меҳнаткашларининг ҳунар-техника билимини оширмай туриб тобора ривожланиб бораётган механизациядан унумли фойдаланиш ва уни ривожлантириш мумкин эмас. Шунинг учун ҳам етти йиллик давомида ҳунар-техника билим юртларининг тармоғи 30 процент, улардаги ўқувчилар сони эса 71,3 процент кўпайди. Автор қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги социал-иқтисодий ва маданий-маиший тафовутларни йўқотишнинг муҳим шартларидан бири ҳунар-техника билимини такомиллаштиришдир, деб тўғри уқтириб ўтган.

Асарда ўқитувчилар, қишлоқ хўжалик мутахассислари, медицина ва маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари, хуллас, халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишловчи зиёлиларнинг меҳнаткашларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш ва социалистик турмуш маданиятини ривожлантиришдаги роли ҳам ўз ифодасини топган. Муаллиф матбуотнинг қишлоқ аҳолисини коммунистик руҳда тарбиялашдаги ролини ҳам уқтириб ўтган.

Монографияда ўтмиш сарқитларига қарши кураш ва янги турмуш маданиятини шакллантиришда қишлоқ зиёлиларининг роли чуқур таҳлил қилинган ва янги урф-одатлар, расм-русумлар, анъаналар қишлоқ меҳнаткашларининг ҳаётига тобора чуқур сингиб бораётганлиги мисоллар орқали умумлаштирилган. Зиёлиларнинг қишлоқда бадиий маданиятни юксалтиришда жонбозлик кўрсатаётганликлари ҳам авторнинг эътиборидан четда қолмаган. Бу борада шаҳар зиёлилари, айниқса санъат, адабиёт ва маданият арбоблари ҳам яқиндан ёрдам бераётганликлари алоҳида қайд этилган. Республика қишлоқларида 38 халқ театри, 3 филармония, 5 халқ қўшиқ ва рақс ансамбли, 5 мингдан ортиқ бадиий ҳаваскорлик тўгараги ишлаб турганлиги қишлоқлар маданий ҳаётида чиндан ҳам катта воқеадир, албатта.

Хуллас, муаллиф асарда Ўзбекистон зиёлиларининг фаолиятини ҳар томонлама чуқур ёритган. У ўзбек зиёлиларининг шаклланиши ва камол топишида, қишлоқ меҳнаткашларининг моддий-маданий турмуш даражасини тобора юксалтира бориш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялашда Коммунистик партия ва Совет ҳукумати кўрсатаётган чексиз ғамхўрликни далиллар билан кўрсатиб берган. Шунингдек, қишлоқ зиёли кадрларини ўстириш, маданиятни янада юксалтириш учун чексиз имкониятлар мавжудлигини назарда тутиб, конкрет тавсиялар берилганлиги асарнинг қимматли томонларидан бири эканлигини таъкидлаб ўтмоқчимиз. Китоб анча вақт давомида олиб борилган социологик тадқиқотларнинг натижаси, илмий умумлаштирмасидир, деб ишонч билан айта оламиз.

Монографияда айрим қайтариқлар ҳам бор. Фойдаланилган манбаларга яхши характеристика берилмаган. Қишлоқ аҳолиси орасидан кўп таниқли олимлар ва мутахассислар етишиб чиққанлиги ҳақида далиллар камроқ келтирилган. Лекин бу жузъий камчиликлар асарнинг умумий қимматини ва аҳамиятини туширмайди. Ўртоқ Собит Носирхўжаев ўзининг бу асари билан республикамиз тарихини ўрганишга салмоқли ҳисса қўшди.

Ҳ. ЗИЯЕВ,

тарих фанлари доктори, профессор.

Ҳ. ТУРСУНОВ,

тарих фанлари доктори, профессор.

ТЕХНИКАНИ ҚАЧОН РЕМОНТ ҚИЛАСИЗ?

«Совет Ўзбекистони» рейди

<> <>

Қорақалпоғистон Автоном Республикаси колхоз ва совхозлари бой техникага эга. Унга таяниб деҳқонлар бу йил 303 минг тонна «оқ олтин», 86 минг тонна дон, шу жумладан 62 минг тонна шоли ва кўп миқдорда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳақида ваъда беришган.

Аммо, мўл ҳосил етиштириш учун кўклам экишига ўз вақтида тайёргарлик кўриш керак. Техникани барвақт ва сифатли ремонт қилиш бу соҳада ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Тўрткўл районида техника ремонтига бултур ҳосил йиғим-терими тугаллангач ва кузги тадбирлар амалга оширилиб бўлгач киришилган эди. Шу туфайли мавжуд ҳайдов ва чопиқ тракторлари, насос установкалари, чигит экадиган сеялкалар ва бошқа механизмларнинг кўпчилиги ремонтдан чиқарилди. Райондаги бир қатор хўжаликларда ремонт ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Масалан, «Коммунизм» колхозида 58 ҳайдов ва чопиқ трактори ҳамда 17 насос установкасининг деярли ҳаммаси ремонт қилиниб бўлди. Тирков асбоблари ремонти ҳам кўнгилдагидек давом эттириляпти.

Лекин, Автоном республикадаги кўпчилик районлар ва хўжаликларда техника ремонти жуда секин боряпти. Бу соҳада айниқса Беруний, Кегайли, Тахтакўпир, Чимбой ва Қўнғирот районлари ҳаддан ташқари оқсаб қоляптилар.

Беруний райони ўз имкониятлари жиҳатидан қўшни Тўрткўл районидан қолишмайди. Бу ерда ҳам «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ва совхозларнинг яхши жиҳозланган, ишлаб чиқариш қуввати етарли бўлган ремонт устахоналари бор. Ремонтчи кадрлар ҳам оз эмас. Бироқ, шунга қарамай, техника ремонтининг суръати ва сифати Тўрткўл районидагидан кескин фарқ қилади. Районда 60 ҳайдов ва 130 дан ортиқ чопиқ трактори ҳали ремонт қилинмай турибди.

Қиш ва эрта баҳорда ернинг шўрини камида 3-4 марта ювмасдан туриб пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил олиб бўлмайдиган Қорақалпоғистон шароитида насос установкаларини ремонт қилиш ва тайёрлаш жуда муҳим аҳамиятга эга. Чунки аксарият майдонларда ернинг шўри Амударё ва каналларга ўрнатилган насос установкалари ёрдамида чиқарилган сув билан ювилади.

Шундай бўлгани ҳолда, кўпчилик районларда, хусусан Беруний районида насос установкаларини ремонт қилиш соҳасидаги аҳвол жиддий ташвиш туғдирмоқда. Район хўжаликларидаги мавжуд 231 насос установкасидан энди 120 таси ремонт қилинган. Бунинг устига иш жуда секин боряпти. Кейинги бир ойда ремонт қилинган насос установкаларининг сони 20 тага ҳам етмайди. Агар суръат шу зайлда давом этса, қолган юздан ортиқ насос установкасининг ремонти қачон тугалланади?!

Райондаги бир қатор хўжаликларда техника ремонтининг аҳволи талабга мутлақо жавоб бермайди. Масалан, Навоий номли колхозда ҳайдов ва чопиқ тракторлари ҳамда насос установкаларининг ярмидан сал кўпроғи, «Коммуна» колхозида 24 насос установкасидан 6 таси ремонт қилинган, холос. «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозида аҳвол айниқса ёмон. Бу хўжаликда 52 насос установкасидан энди 20 таси, тракторларнинг эса ярмидан ҳам озроғи тайёрланган. Шунга қарамай совхозда ремонтнинг суръатини тезлаштириш чоралари кўрилмаяпти. Ремонтчилар ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Ремонтда 17 киши ўрнига атиги беш киши қатнашяпти.

Беруний — Автоном республиканинг йирик пахтакор райони. Агар техника ремонти ҳозиргидек секин давом этаверса кўклам экишига тайёргарлик кўриш, экишни белгиланган муддатда бошлаш ва тугаллаш имконияти бўлмайди. Район партия комитети, район ижроия комитети ва қишлоқ хўжалик бошқармаси буни эътиборга олишлари, техника ремонтига бефарқ қараётган хўжаликларнинг раҳбарларини жиддий огоҳлантиришлари ҳамда улардан жавобгарликни талаб этишлари керак.

Кегайли районида техника ремонти соҳасида юз берган аҳволга сира чидаб бўлмайди. Бу ерда мавжуд 213 ҳайдов тракторининг 70 проценти, 500 чопиқ тракторининг 60 проценти, 312 насос установкасининг ярмидан кўпроғи ремонт қилингани йўқ.

Тахтакўпир, Шуманай, Чимбой ва Қўнғирот районларидаги аҳвол бундан ёмон бўлса боркн, аммо яхши эмас.

Шу нарса ачинарлики, бир қатор хўжаликларда ҳайдов ва чопиқ тракторлари, насос установкалари бултур мавсум тамом бўлгандан кейин қаерда қолган бўлса, ўша ерда турибди, қор-ёмғир остида занглаб ётибди. Қўнғирот райони хўжаликларида 99 ҳайдов трактори, 188 насос установкаси, 124 плуг, 172 культиватор ҳанузгача устахоналарга келтирилмаган.

Айрим жойларда ишнинг сифатсиз бажарилишига, бир иш икки қилиниб, суръатнинг яна ҳам пасайишига йўл қўйиляпти. Чунончи, «Узсельхозтехника» Чимбой район бирлашмасининг устахонасида ремонтчи ишчи Д. Бекмурзаев Авезов номли совхозга қарашли иккита ҳайдов тракторининг моторини сифатсиз ремонт қилган. Натижада моторлар қайтадан ремонт қилинди.

Кўпчилик совхозларнинг, ҳатто «Узсельхозтехника» район бирлашмаларининг устахоналарида иш шароити ёмон. Шу сабабли ишнинг унуми бўлмаяпти. Совхозлардан устахоналарга келиб ишлаётган ремонтчилар учун транспорт ажратилмаган. Улар 8-10 километр жойдан пиёда келишади, ишга кеч келиб, эрта кетишади.

Ремонтнинг сустлигига запас қисмлар, чунончи, ҳайдов тракторларининг тормоз барабанлари, двигателларнинг сув насослари, чопиқ тракторлари коробкасининг қисмлари етишмаётганлиги, «Т-4» маркали ҳайдов тракторларининг запас қисмлари мутлақо йўқлиги ҳам сабаб бўлмоқда. «Узсельхозтехника» Қорақалпоғистон АССР бирлашмаси раисининг ўринбосари С. Самиевнинг айтишича, керакли запас қисмларни юбориш ҳақида «Узсельхозтехника» Ўзбекистон республика бирлашмасига аллақачон заявка берилган. Бироқ, запас қисмлардан ҳамон дарак йўқ. Ўртоқ Самиев ҳатто запас қисмлар фондимизни қайси заводлардан олишимизни ҳам шу чоққача билмаймиз, дейди.

Шундай қилиб, Автоном республика техника ремонти соҳасида жуда орқада қоляпти. Ҳозиргача мавжуд ҳайдов ва чопиқ тракторларининг 50 процентдан сал кўпроғи, насос установкаларининг ярмига яқини, чигит экадиган сеялкаларнинг учдан бир қисми, бошқа техника воситаларининг эса бундан ҳам камроғи ремонт қилинган.

Область партия комитети, Автоном республика Министрлар Совети ва Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» Қорақалпоғистон АССР бирлашмаси ҳамда хўжаликларининг раҳбарлари бу соҳада жиддий ўзгариш ясаш, ремонтнинг суръатини тезлаштириш ва сифатини яхшилаш юзасидан зарур чоралар кўришлари лозим. Бу соҳада «Узсельхозтехника» Ўзбекистон республика бирлашмаси Автоном республикага яқиндан ёрдам бермоғи даркор. Акс ҳолда кўклам экиш кампаниясининг ва ҳосилнинг, бинобарин олинган мажбуриятларнинг тақдири хавф остида қолади. Бунга эса йўл қўйиш мумкин эмас!

Ҳ. АБДУСАМАТОВ, Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.
Ш. САЛОЕВ,
«Совет Қорақалпоғистони» газетасининг ходими.

Фан оламида

БЕРУНИЙ — ЛЬВОВДА

Шу йил 26 февралдан 2 мартгача Украинанинг йирик олий ўқув юртлари жойлашган шаҳарларидан бири Львовда «СССРда Олий геодезия бошқармасини ташкил этиш» тўғрисида Ленин имзолаган Декретнинг 50 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ илмий конференция бўлиб ўтди.

Конференцияда Тошкент темир йўл транспорти институти «Инженерлик геодезияси» кафедрасининг мудири, техника фанлари кандидати, доцент Қ. Норхўжаев «Беруний ва унинг «Геодезия» китоби» деган мавзуда доклад қилди. Докладни конференция қатнашчилари мароқ билан тингладилар. Докладда Абу Райҳон Берунийнинг ҳаёти, илмий фаолияти, геодезик астрономия ва картография соҳасидаги асарлари устида тўла фикр баён этилди. Сўнгра докладчи бундан минг йил илгари Ер куррасининг (шарининг) ўлчамини (радиус ва меридиан узунликларини) аниқлаш учун Шарқ олимлари қўллаган «горизонт пасайишини ўлчаш» усули устида тўхтаб, уни чизма ва формулалар билан кўрсатгач, шу усул билан Беруний топган натижалар ҳозирги натижалардан нам фарқ қилишини айтди. Бу тингловчиларда зўр қизиқиш ва шодланиш уйғотди. Чунки ҳозиргача Ғарб олимлари «горизонт пасайишини ўлчаш» усулини 18-асрда яшаган инглиз олими Райтга мансуб, деб талқин қилар эдилар.

Сўнгра, тоғ ёки иншоот баландлигини ўлчаш учун Беруний таклиф қилган усул ва асбоб ҳақида муфассал гапирилди. Тўғри ва тескари геодезик масалаларни ечишда Беруний қўллаган усуллар кўрсатилди.

Тошкент темир йўл транспорти институти «Инженерлик геодезияси» кафедраси номидан тақдим этилган Абу Райҳон Беруний танланган асарларининг уч томини Ленин орденли Львов политехника институтининг геодезия факультети олимлари катта қувонч ва мамнуният билан қабул қилдилар.

Х. МУЗАФФАРОВ,
конференция қатнашчиси.

Фотолавҳалар

Калинин районидаги «Ленин йўли» колхозининг чорвадорлари улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, 1969 йил учун олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун курашни кун сайин кучайтиряптилар. Илғор сут соғувчилар Раъно Шомаҳмудова ва Карима Файзиевалар мусобақада пешқадамлик қилишяпти. Раъно Шомаҳмудова ўзига бириктиб қўйилган 14 бош соғин сигирнинг ҳар биридан бу йил 3000 килограммдан, Карима Файзиева эса 13 бош сигирнинг ҳар биридан 2500 килограммдан сут соғиб олиш ҳақида ваъда беришган. Юқоридаги суратда: К. Файзиева (чапда) ва Р. Шомаҳмудова сут-товар фермасида. Пастдаги суратда: Қорақалпоғистон АССР Амударё районидаги Манғит автобазасининг илғор слесари Озод Ахтямов.

Б. Сафаров ва Р. Саидов фотолари.

ИНСОН НИМАЛАРГА ҚОДИРМАС

ЛАВҲА

Баъзан ойлар, йиллар кўриб эътибор бермай келган нарсанг бир оддий воқеа туфайли диққатингни тортади-ю, унинг ўйи билан банд бўлиб қоласан. Аввалига уни шу пайтгача пайқамаганингдан ажабланасан, кейин ўзингни эътиборсизликда айблайсан. Ниҳоят, шу айбни ювишни зимманга оласан. Покиза қалб эгаси, то шу юкдан ўзини форидта этмагунча тиниб-тинчимайди. Ўзи ечолмаса, кўпчиликка мурожаат қилади...

Рихси аканинг ҳикоясини эшитар эканман, шу гаплар кўнглимдан ўтди.

Ахир, у салкам қирқ йиллик иш даврида қанчадан-қанча кишиларга дуч келмаган, қанчадан-қанча муаммоларни ечмаган. Лекин, қарангки, дастлаб тиш шифокорлари тайёрлаш мактабида, кейин Тошкент медицина институтида ўқиб-ўрганган, Улуғ Ватан уруши жанг майдонларида, тинчлик йилларида Тошкентдаги қатор соғлиқни сақлаш муассасаларида кўриб-тузатган беморларида учратган бир ҳолатга, шу пайтгача тузукроқ эътибор қилмаган экан.

Ҳамма гап 9-10 ёшлардаги боланинг поликлиникага йиғлаб келишидан бошланди. Боланинг оғзи-бурни қон, кўзлари жиққа ёш, хўрсинади-ю гапиролмайди. Оғзини ҳовучлаб олган, қон бармоқлари орасидан сизиб чиқмоқда.

— Қани бу ёққа кел-чи, ўғлим, — деб боланинг ўртоғини чақирди Рихси ака Маҳмудов. — Нима бўлди?

— Ростини айтайми, тош пойлаш ўйнадик. Тоши тегиб ўтганни, тоши тўхтаган жойгача опичиб бориш эди. Ҳамидулланинг гали келганда Турғун ғирромлик қилди. Опич, деб энгашди-да, орқасидан боришини пойлаб туриб бошини шартта кўтариб, оғзи-бурнини қоп-қора қон қилди. Олдидаги иккита тиши синиб кетди.

Рихси ака дарҳол ишга киришди. Болани ювинтириб, жойидан кўчиб осилиб турган иккита тишини дорилаб, қолипига солиб, мустаҳкамлаб қўйди. Бола билан эринмай уйига борди. Ота-онасига, қаттиқ нарса емаслигини, яна қиладиган ишларини тайинлади.

— Тиши сақланиб қолади! — деди ишонч билан у, хайрлашар экан.

Шу баҳона, уйига еткунча, эртасига уйидан кетгунча, у ўйланиб қолди.

«Қадимдан бор-ку бу усул!.— дерди ўзига-ўзи уқтириб. — Нега қўлланмаймиз?»

Эртасига ишхонасига одатдагидан барвақтроқ борди. Поликлиника ходимларини ўз хонасига таклиф қилди.

— Сизларни безовта қилишдан мақсад, бир масалани маслаҳатлашиб олиш. Кечаги бола воқеасидан ҳаммангиз хабардорсиз Боладан кейин 29 — 30 ёшларга кирган бир йигит келди, 8-9 та тишини олдирибди. Бу — шу вақтгача оғриқ тишнинг давоси фақат омбир бўлиб келганлигининг оқибати. Даволашнинг бошқа йўли йўқми?

— Бор, Рихси ака, — деди поликлиника хирург-стоматологи С. Фаттоҳов ўрнидан туриб. — У ҳам бўлса — реплантация!

— Ҳа, баракалла, мен ҳам шуни айтмоқчи эдим! Кечаги боланинг тишини олиб, шикастланган жойини қўлда даволаб яна ўз жойига қўйиб қўйдик, яъни реплантация қилдик, тўғрими? Ишончим комил, ўша тишлар аввалги ҳолига қайтиб, янги тишдай хизмат қилиб кетади.

— Бу усул қадимдан маълум-ку, негадир қўлланилмай келинади, — деди терапевт-стоматолог В. Е. Садчикова. — Ҳатто араб халифалиги даврида яшаган машҳур олим Абдулкозим ҳам бу усулдан хабардор бўлган.

— Жуда соз! Самад Фаттоҳов билан Валентина Садчиковага «жанговар» топшириқ, шу усулни ўрганиб, қўллашга киришишсин, нима дедингизлар?

Ҳамма маъқуллади. Фақат бир киши шундай фикрни айтди:

— Муассасамиз кичкина, бу иш билан каттароқ институт шуғулланса самаралироқ бўлармиди, уларда шароит ҳам яхши.

— Ишни муассаса эмас, инсон қилади. Оддий бир швед аптекачиси Шееле хлорни топганини эшитмаганмисиз!

Йиғилишдан бир неча кун ўтгач, Самаджон Рихси Маҳмудовга учрашди.

— Айтган вазифангизни ўрганиб чиқдим. Тишни даволашнинг реплантация усули қадимдан маълум бўлса ҳам, лекин фанда келишмовчиликлар бўлганлиги сабабли қўлланилмай келинган экан. Кейинги вақтда Ленинград, Киев олимлари унинг фойдали эканлигини исботлаб бердилар. Биз ҳам, бемалол йўлга қўйсак бўлади. Фақат сиз ҳам бу ишга муаллифлик қилсангиз.

— Аввало, илтифотингиз учун катта раҳмат! Халқимиз, ўй-фикрига келган масалани яқинлари билан маслаҳат қилмаган кишини одам қаторига қўшмайди. Сиз билан биз ҳам шу ўзбек халқининг фарзандимиз. Мана мен 60 ёшга кирдим. Поликлиника ишини бошқаришнинг ўзи ҳам етади. Мақсад: менинг ишга аралашишимда эмас, шу усулни йўлга қўйиб, халққа манфаат келтиришда. Нимаки зарур бўлса, тортинманг, сўранг, қўлдан келганича ёрдам бераман.

— Шундай-ку, ҳар ҳолда бу масалани сиз ўртага ташладингиз.

«Мен бунга дилдан рози эканлигимни қандай қилиб англатсам экан!» — кўзи йигитда эди-ку, ўзи шуни ўйларди Рихси ака. «Нега тушуна қолмайди. Ахир, шу бир кичик фикрни уларга тортиқ қилсам, нима бўлибди». Унинг хаёлига бундан катта ишларни, ўзгалар билан баҳам кўрган, инсонпарвар, қалби дарё кишилар, бунга жавобан ўзи қилган улкан ишлар келди. У 11 ёшида етим қолди. Яхши одамлар 9-мактаб-интернатга жойлаштиришди (ҳозирги Тошкентдаги Островский номли пионерлар саройи ўрнида эди). Бу ерда ота-она меҳрини, парваришини топди. Ҳеч ким «бегона» демади, қўлидан келган яхшилигини аямади. Ўқиб, улғайди. 1930 — 1936 йилларда Октябрь районидаги «КИМ» ва Ильич номидаги мактабларда илмий мудир, ўқитувчи бўлиб ишлаган даврлари сира ёдидан чиқмайди. Мактаб ишидан бўшаган вақтларида, саводсизликни тугатишга ёрдам беришни айтишди. «Мендан ҳеч нарсани аямаган одамлардан, давлатдан мен кучимни, вақтимни, билимимни аяйманми. Керак бўлса жонимни ҳам бераман!» У, кеча-кундуз тиним билмай, катта-кичикка ҳарф танитди, уларни жаҳолат йўлидан, маърифат ҳиёбонига олиб чиқишга кўмаклашди.

Яхши одамлар, уни яна билим чўққиларига даъват этишди. Қолоқ бўлиб қолса, менга нима дейишмади. Республика акушерлар тайёрлаш мактабида, Охунбобоев номидаги медицина билим юртида ўқитувчилик қилиб, айни вақтда ўқиди, Олий маълумотли тиш врачи бўлди.

Улуғ Ватан урушида одамлар учун ўзини қалқон қилган, танимаган кишисининг ҳаёт қолиши учун қонини аямаган қанчадан-қанча чин инсонларни кўрди. Ўзининг жангчилар умрини деб, холсизланиб-йиқилиб қолгунча жарроҳлик қилганичи.

Энди, шу бир фикрни ҳамкасбларидан аяйдими, йўқ!

— Йўқ, деманг, бирга ишлаймиз! — деди Самад унинг розилигини кутиб, жавоб ололмагач, жим бўлиб қолган Рихси акага. У билмасдики, Рихси ака уни хотиржам қилиш учун неча йиллар оша, не-не воқеаларни ёдга олмади.

— Ука, гап битта, бемалол ишга киришаверинг. Мен рози.

Бу воқеа 1962 йилда бўлган эди. Кўп ўтмай, Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги 3-стоматология поликлиникасининг донғи бутун республикага ёйилди. С. Фаттоҳов билан В. Е. Садчикова ўртоқлар 150 дан ортиқ кишининг тишини олиб, қўлда даволаб, жойига ўрнатиб, бу усул тишни сақлашда кўп хосиятли эканлигини амалда исбот қилдилар. Уларга поликлиниканинг бош врачи сифатида Рихси Маҳмудов, бўлим мудири Х. Аминова яқиндан ёрдам беришди. Илмий журналларда бу фойдали кузатиш самаралари эътироф этилди. Шу кунларда поликлиникада бу усулни ёш, моҳир тиш врачи Мирсаид Мирзиёдов давом эттирмоқда.

Биз бош врач хонасига кириш билан почтальон бир даста хат олиб келди. Баъзиларини ўқиймиз. Республикамизда, Совет Иттифоқининг бошқа бурчакларида яшаётган кишилар, янги усулда даволаниш ниятида эканликларини, шунга рухсат этишни сўрашибди.

Рихси ака бу хатлардан биз кутгандек хурсанд бўлиш ўрнига, хўрсиниб қўйди. Билсак:

— Поликлиникамиз, кўриб турибсиз, эски масчит биносида, кадрларимиз бор-у, четдаги одамларни даволашга етарли шароитимиз йўқ.

Биз мавжуд шароитда ҳам, беморларни мамнун қилаётган поликлиника коллективидан хурсанд бўлдик. Демак, муассаса номини ҳар қандай шароитда ҳам улуғласа бўларкан. Ҳар қандай лавозимда ҳам, ҳар қандай касбда ҳам коллектив билан маслаҳатлашиб, коллективга кўмаклашиб, юрт ғамида яшаган киши обрў бўлиши мумкин экан. Буни биз Рихси ака ҳаётида кўриб, ўзимизга намуна қилиб олдик.

Яна бир хурсанд бўлган жойимиз: ёш Совет давлатини мустаҳкамлашда жонфидо қилган ўзбек инқилобчиси Умар Маҳмудовни вояга етказган, «Узбексельмаш» заводида юзлаб ишчиларга устоз бўлган шахсий пенсионер Ғани Маҳмудовни эл хизматига отлантирган марҳум ҳомбол Маҳмуд Эсонбоев билан Роқия холанинг кенжаси Рихси Маҳмудов ҳам оддий бир совет оиласи шарафини улуғлаб келяпти.

Расул РАҲМОНОВ.

16 МАРТ
Ўзбекистон ССР маҳаллий Советларига
САЙЛОВЛАР КУНИ

ОВОЗ БЕРИШ ТАРТИБИ

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар тобора яқинлашиб келмоқда. Бу сайловга тайёргарлик Коммунистик партиямиз раҳбарлигида, кенг жамоатчилик иштирокида, совет демократиясини янада ривожлантириш, маҳаллий Советлар фаолиятини яхшилаш, уларнинг омма билан алоқасини мустаҳкамлаш шиори остида олиб борилмоқда.

Сайловчилар бу сайловларда коммунистлар билан партиясизлар блоки номзодлари учун овоз бериш билан ўз якдилликларини, жонажон Коммунистик партиямиз атрофига маҳкам жипслашганликларини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатадилар.

Сайлов тўғрисидаги Низомнинг 86-моддасига биноан, барча сайловчилар 16 март — якшанба куни ҳамма ерда маҳаллий вақт билан эрталаб соат 6 дан бошлаб овоз беришга киришадилар, овоз бериш кеч соат 10 да тугайди. Сайлов куни эрталаб соат 6 да Участка сайлов комиссиясининг раиси комиссия аъзолари иштирокида овоз бериш қутиларини, сайловчилар рўйхатларини ва жами сайлов бюллетенларини кўздан кечириб чиқади ва сайлов қутиларини сурғучлаб, унга комиссия муҳрини босади, шундан кейин эса сайловчиларни овоз беришга таклиф қилади.

Сайловчилар байрам тантанаси тусини олган сайлов биносига киргач, Участка сайлов комиссиясининг секретари ё аъзоларидан бирига ўз паспортини, колхоз дафтарчасини, касаба союз билетини, ёхуд бошқа шахсий гувоҳномасини кўрсатади.

Ҳужжат текширилиб, сайловчилар рўйхатига тегишли белги қилиб қўйилгач, сайловчи маълум нусхадаги сайлов бюллетенларини олади.

Шуни айтиш керакки, бунда сайловчига жойига қараб учтагача нусхада сайлов бюллетени берилиши мумкин: улардан бири меҳнаткашлар депутатлари область Советига, иккинчиси район ёки шаҳар Советига, учинчиси эса қишлоқ ёки посёлка Советига сайлов бюллетенларидир.

Сайлов куни сайлов участкасига «Овоз бериш ҳуқуқи гувоҳномаси» билан бошқа ердан келган сайловчи Участка комиссиясига мурожаат қилгач, айрим сайловчилар рўйхатига киритилади ва шундан кейин сайлов бюллетенларини олади.

Сайлов бюллетенларини олгач, сайловчи бюллетень тўлдириладиган махсус хонага (бўлмага) йўл олади. Бюллетенлар билан танишиб чиққанидан сўнг сайловчи ҳар бир бюллетенда ўзи овоз бермоқчи бўлган фақат битта номзодни қолдиради, сўнгра сайлов қутиси ёнига бориб, бюллетенларни қутига ташлайди. Участка сайлов комиссияси сайлов куни яширин овоз бериш тўғрисидаги талабларга қатъий риоя қилинишини устидан назорат қилиб туриши керак. Демоқчиманки, яширин овоз бериладиган хонага ёки бўлмага сайловчининг ёнига ҳеч ким, ҳатто участка комиссиясининг аъзолари ҳам кириши мумкин эмас. Фақат айрим ҳоллардагина, яъни сайловчи чаласавод ёки жисмоний заиф бўлганлиги сабабли сайлов бюллетенини ўзи тўлдира олмасагина овоз бериш хонасига истаган бирон сайловчини чақириб киритиши мумкин.

Бетоблиги сабабли сайлов участкасига кела олмайдиган сайловчиларга махсус транспорт воситаси ажратилади. Баъзи ҳолларда бундай сайловчилар уйига участка комиссиясининг аъзоси ёки махсус вакил қилинган шахс кичик ҳажмдаги сайлов қутиси билан келиб, сайлов бюллетенларини улар уйида қабул қилиб олади. Айрим бошқа сабабларга кўра (масалан, йўл чатоқлиги важидан) сайлов участкасига кела олмайдиган сайловчиларнинг овоз бериши учун ҳам шу тартибда хизмат кўрсатилади. Бир сайловчи ўрнига бошқа сайловчининг овоз бериши қатъиян ман этилади.

Участка сайлов комиссияси овоз бериш вақтида тартиб-интизом бўлишини таъминлаши билан бирга, сайловчилардан ўзига тушган ёзма (ёки оғзаки) тарздаги ариза ва шикоятларини овоз бериш тугагунга қадар кўриб чиқиши лозим. Бу ариза ва шикоятларнинг қисқача мазмуни ҳамда комиссиянинг улар юзасидан қабул қилган қарори овоз бериш протоколига албатта ёзиб қўйилиши керак.

1969 йил 16 март куни кеч соат 10 да участка сайлов комиссиясининг раиси овоз бериш тугади деб эълон қилади ва комиссия овозларни санашга киришади. Овозлар сайлов участкаси биносида иш охиригача танаффус қилмасдан санаб чиқилади. Овозларни санаб чиқиш вақтида шу бинода жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар жамиятларининг махсус вакиллари, шунингдек матбуот ходимларининг иштирок этишга ҳаққи бор. Бу ҳолда улар фамилияси овоз бериш протоколига ёзиб қўйилади.

Шуни айтмоқ зарурки, сайлов қутиларини очишдан аввал фойдаланилмай қолган барча бюллетенлар печатлаб қўйилади, акс ҳолда уларнинг овоз берилган бюллетенларга аралашиб кетиш ҳоллари рўй бериши мумкин. Айни вақтда Участка комиссияси сайловчилар рўйхати бўйича сайловчиларнинг умумий сони (бунга «Овоз бериш ҳуқуқи гувоҳномаси» билан келган сайловчилар сони ҳам киритилади) билан бюллетень олган сайловчилар сонини аниқлаб чиқади. Шундан кейингина сайлов қутиларини очишга киришилади.

Ҳар бир бюллетень бўйича берилган овоз натижаларини комиссия раиси участка комиссияси аъзоларига маълум қилиб боради. Агарда сайлов бюллетенига мазкур округ бўйича депутатликка номзоди кўрсатилган шахс фамилияси ўчирилиб, унинг ўрнига бошқа киши фамилияси ёзиб қўйилган бўлса, бундай бюллетень ҳақиқий ҳисобланадию, лекин у депутатликка номзоди кўрсатилган кишига қарши овоз берилган бюллетень деб топилади. Борди-ю бюллетенда депутатликка номзоднинг фамилияси билан бир қаторда бошқа шахс фамилияси ёзиб қўйилган бўлса, бундай бюллетень ҳам ҳақиқий ҳисобланади ва у депутатликка номзод учун овоз берилган бюллетень деб топилади.

Овоз беришда сайлов округи бўйича депутатликка номзоди кўрсатилган бирдан ортиқ кишининг фамилияси қолдирилган, шунингдек белгиланган нусхада бўлмаган бюллетенлар ҳақиқий эмас деб ҳисобланади. Агарда у ёки бу бюллетеннинг ҳақиқий ё ҳақиқий эмаслиги ҳақида шубҳа туғилса, у ҳолда участка сайлов комиссияси бу масалани овозга қўйиш йўли билан ҳал қилади ва бу ҳол протоколга ёзиб қўйилади.

Жами бюллетенлар — ҳақиқийлари алоҳида, ҳақиқий эмас деб топилганлари алоҳида — санаб чиқилгач, участка сайлов комиссияси ҳар бир сайлов округи бўйича белгиланган формада икки нусхада овоз бериш протоколи тузади. Овоз бериш натижалари шу тарзда аниқлаб чиқилгач, ҳақиқий ва ҳақиқий эмас деб топилган бюллетенлар алоҳида-алоҳида сурғучланиб муҳрланади ва сайловга оид қолган бошқа ҳужжатлар ва комиссия печати билан бирга сақлаш учун тегишли Совет ижроия комитетига топширилади.

Округ сайлов комиссиялари участка сайлов комиссияларининг овоз бериш протоколларига асосланиб, сайлов округлари бўйича берилган овозларни санаб чиқади ва шу тариқа депутатликка номзод учун берилган овозлар сонини аниқлайди.

Депутатликка номзоди кўрсатилган шахс овозларнинг мутлақо кўпчилигини, яъни округ бўйича берилган овозларнинг ярмидан кўпини олган бўлсагина сайланган деб ҳисобланади. Кўпчилик овоз бермаган жойда қайта сайлов ўтказилади.

Сайловдан сўнг Округ сайлов комиссиясининг раиси депутатликка сайланган номзодга унинг депутат қилиб сайланганлиги ҳақида гувоҳнома беради ва депутат ўз бурчини бажаришга киришади.

В. АБДУЛЛАЕВ.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ ҲУЖУМИ

Озодлик матбуот агентлигининг Жанубий Вьетнамдан берган хабарида айтилишича, Жанубий Вьетнам ватанпарварлари мамлакатнинг турли районларидаги Америка—Сайгон қўшинларининг позицияларига ҳужумни давом эттирмоқдалар.

Дананг шаҳри районида ва унинг атрофидаги жойларда ҳаракат қилаётган халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари 27 февралгача бўлган 5 кун ичида душманнинг ҳарбий хизматчиларидан 3800 кишини ва шу жумладан америкаликлардан 2750 кишини сафдан чиқарди.

1 мартга қадар бўлган етти кун ичида ватанпарварлар Анзианг вилоятида Америка—Сайгон қўшинларининг бўлинмалари билан бир қанча муваффақиятли жанглар қилдилар. Шу жанглар натижасида қўғирчоқ армиянинг 1300 солдати ва офицери сафдан чиқарилди, 11 та броне транспортери яксон қилинди, 2 та вертолёти уриб туширилди ва 3 та ҳарбий катери ғарқ қилинди.

Куангчи вилоятининг шимолий қисмида ҳаракат қилаётган халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари шу давр ичида душманнинг 1800 солдатини, шу жумладан, америкалик солдатлардан 1500 кишини қириб ташладилар ва жароҳатлантирдилар. Ватанпарварлар 9 самолётни ҳам уриб туширдилар, 4 та ҳарбий катерни ғарқ қилдилар, 50 танк ва бронемашинани яксон қилдилар.

Куангнгай вилоятида Жанубий Вьетнам ватанпарварлари 23 февралдан 3 мартга қадар Америка қўшинлари ва қўғирчоқ қўшинларининг базаларига бир неча марта ҳужум қилиб, уларнинг 2700 ҳарбий хизматчисини, шу жумладан америкаликлардан минг кишини сафдан чиқардилар, 5 самолётни уриб туширдилар ва 35 та ҳарбий машинани емириб ташладилар.

(ТАСС).

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИ ХИТОЙ ИҒВОГАРЛАРИГА ЛАЪНАТ ЎҚИМОҚДА

Жаҳон жамоатчилигининг кенг доиралари Совет—Хитой чегарасида қуролли иғво уюштирган Пекин раҳбарларига лаънат ўқимоқдалар. Чет элларда баён қилинган кўп фикрларда таъкидлаб ўтилганидек, Хитой маъмурлари сиёсатининг жиноий характери ва авантюризми Совет Иттифоқигагина эмас, балки бутун социалистик ҳамдўстликка, умумий тинчлик манфаатларига ҳам қарши қаратилган.

БЕРЛИН. Совет—Хитой чегарасидаги қуролли иғвогарлик, деб ёзади «Нойес Дойчланд» газетаси, Хитойни социалистик мамлакатларга душман бўлган кучга тамомила айлантириб юбориш мақсадини кўзда тутади. Пекиннинг сиёсати халқаро коммунистик ҳаракат сафларини бузишга ва коммунистик ҳамда ишчи партиялар халқаро кенгашининг чақирилишини мушкуллаштиришга қаратилган. Совет чегарачиларига қилинган ҳужум, деб уқтириб ўтади «Нойес Дойчланд» газетаси, Бонннинг Ғарбий Берлинга нисбатан иғвогарлик мақсадида қилган хуружи билан бир вақтга тўғри келганлиги сира ҳам тасодифий эмас. Ғарбий Берлинда Германия Федератив Республикаси президентини сайлаш вақтида анча яккаланиб қолган Ғарбий Германия империализми қайси томондан мадад келганлигини яхши тушуниб олди.

Мао группаси, деб қайд қилади «Берлинер цайтунг» газетаси, Ғарбий Германия империалистларининг ишончига сазовор бўлиш учун кўпдан буён интилиб келмоқда. Хитойнинг Германия Федератив Республикаси билан савдо-сотиғи ўсиб бораётган бир пайтда Мао группаси Хитой Халқ Республикаси билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги муносабатларни мушкуллаштириш учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

УЛАН-БАТОР. «Олтин дашт» қишлоқ хўжалик бирлашмасининг агрономи Ж. Дорж «Унэн» газетасининг бугунги сонида қуйидагиларни ёзади: маочилар ўзларининг ваҳшиёна қиёфасини бутун дунёга яна бир марта намойиш қилдилар. Улар Совет тупроғига бостириб кирганларида чинакам ваҳшийларча ҳаракат қилдилар, совет чегарачиларини рўпарадан ўққа тутдилар ва ярадор чегарачиларга найза санчдилар. Мао тўдаси ва унинг гумашталари бунинг учун тўла жавобгар бўлишлари керак. Биз, Монголия меҳнаткашлари Совет ҳукуматининг Пекин томонидан қилинган қабиҳ иғвогарликнинг пайини қирқишга қаратилган қатъий тадбирларини маъқуллаймиз ва Совет кишиларининг оммавий норозилик намойишларини қўллаб-қувватлаймиз.

Монгол чорвадори Л. Алтанэрэл Монцамэ агентлиги мухбири билан суҳбатда Хитой маъмурларининг Советларга қарши иғвогарлигидан астойдил ғазабланганлигини билдириб, қуйидагиларни таъкидлади: «Совет Иттифоқи Хитой халқининг озодлиги ва мустақиллиги учун жуда кўп иш қилган эди. Пекиннинг ҳозирги раҳбарлари Совет Иттифоқига қарши қилган қабиҳ ҳаракатлари билан тинчлик ва социализм манфаатларига қарши қаратилган ўз сиёсатида ҳаддидан ошиб кетганликларини яна бир марта намоён қилишди».

БУДАПЕШТ. «Непсабадшаг» газетаси «Даманскийдаги иғвогарлик» сарлавҳали мақоласида миллатчилик заҳри билан оғуланган Хитой раҳбарларининг жиноий ҳаракатлари муносабати билан бутун дунёдаги тинчликсевар кучлар, шу жумладан венгер халқи ҳам ғоят ташвишга тушиб қолганлиги тўғрисида ёзади.

БОНН. Шимолий Рейн-Вестфалия ўлкаси ландтагининг собиқ депутати Юпп Агентфортнинг баёнотида бундай дейилади: «Мао группасининг Совет чегарасида қилган иғвогарлиги бу группанинг Советларга қарши кураш асосида Германия Федератив Республикаси билан муносабатни кучайтиришга интилаётганлиги билан боғланган Хитойнинг Совет чегарасини бузиши ва Ғарбий Берлинда иғвогарлик мақсадида ГФР президентининг сайланиши бир вақтга тўғри келиб қолганлиги тасодифий бир ҳол эмас».

СОФИЯ. «Работническо дело» газетаси Хитой маъмурларининг Совет—Хитой чегарасидаги иғвогарлигини қаттиқ қораламоқда. Бу хатарли иғвогарлик қасддан қилинганлиги, деб ёзади газета, тамомила аёндир. Мао Цзэ-дун ва унинг группаси марксизм-ленинизмга ҳамда пролетар интернационализмига тамомила хиёнат қилиб, энг реакцион миллатчилик, буюк давлат шовинизми ботқоғига ва Советларга қарши кураш ботқоғига узил-кесил ботиб кетди.

«Работническо дело» газетаси Пекиндаги иғвогарлик билан Бонннинг Ғарбий Берлиндаги иғвогарлиги ўртасида, Пекинда Советларга қарши курашни кучайтириш билан Американинг Вьетнамдаги агрессияни кучайтираётганлиги ўртасида боғланиш борлигини кўрсатиб, қуйидагиларни таъкидлайди: Пекиннинг Уссури дарёсида қилган иғвогарлиги Хитойнинг ўзида яна кескин вазиятни вужудга келтириш, мамлакатда ўн йилдан буён давом этиб келаётган танглиқдан хитой халқининг эътиборини четга тортиш, ҳарбий-бюрократик методларни кучайтириш ва Хитой Коммунистик партиясининг жуда кечикиб қолган IX съездида марксизм-ленинизмдан ҳамда пролетар интернационализмидан бутунлай алоқани узиш программасини ҳеч монеъсиз қабул қилиш имкониятини берадиган вазиятни вужудга келтириш мақсадини кўзда тутади. (ТАСС).

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Халқ озодлик Қуролли кучлари сафига ҳар куни янгидан-янги кўнгиллилар отряди келиб қўшилмоқда. Ватанпарвар жангчилар Америка — Сайгон қўшинлари устидан тўла ғалаба қилгунча курашишга қарор қилишган. Сиз кўриб турган ушбу суратларда кўнгиллиларни фронтга кузатиш (чапда) ва Жанубий Вьетнам ватанпарварлари америкалик агрессорлар позициясини миномётдан ўққа тутаётган пайт тасвирланган.

ВИА—ТАСС фотолари.

ТАИЛАНДНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

НЬЮ-ЙОРК, 12 март. (ТАСС). АП агентлигининг мухбири Бангкокдан хабар беради: Кеча Таиланд бош министри Таном Киттикачон янги ҳукумат тузди. Февраль ойида ўтказилган миллий сайлов натижасида истеъфо берган бундан олдинги ҳукуматга нисбатан, дейилади агентликнинг хабарида, янги ҳукумат аъзолари кўпайтирилиб, 16 кишидан 28 кишига етказилди.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

А Қ Ш

НЬЮ-ЙОРК. Американинг кон ишчиларидан 40 минг киши забастовкани давом эттирмоқда. Бу забастовка натижасида Ғарбий Виргиния штатидаги кўмир шахталарида иш тўхтаб қолди. Кон ишчилари шахтёрларга, касб касаллиги билан оғриётган беморларга нафақа тўлашни кўзда тутган янги қонун лойиҳасининг имзоланишини талаб этмоқдалар. «Уолл-Стрит Жорнэл» газетасининг хабар беришича, забастовка уч ҳафтадан буён давом этмоқда. Корхона эгалари забастовка натижасида ҳар куни 1,5 миллион доллар зарар кўрмоқдалар.

И Т А Л И Я

РИМ. Завод ва фабрикаларда иш тўхтаб қолди, магазин, муассаса ва банклар ёпилди, шаҳар транспортининг ишлари тўхтаб қолди. Италиянинг Специя порт шаҳрида аҳвол ана шундай. Мамлакатдаги энг йирик касаба союз бирлашмаларининг чақириғига биноан Специяда ишсизликнинг авж олганлигига қарши норозилик билдириш юзасидан умумий забастовка ўтказилмоқда. Кейинги ўн йил ичида «Мужано» кемасозлик корхонасидагина 1.100 дан ортиқ киши ишдан бўшатилди.

Касаба союзларининг чақириғига биноан Италия почтахоналарининг хизматчилари бутун мамлакат миқёсида 48 соатлик забастовка ўтказдилар. Улар маъмуриятнинг иш ҳақини ошириш ва иш нормасини белгилашдан бош тортаётганлигига қарши норозилик билдирмоқдалар.

ПОКИСТОН

КАРАЧИ. Карачи портидаги 10 минг ишчининг забастовкаси ғалаба билан тамом бўлди. Маъмурият ишчиларнинг иш ҳақини ошириш ва меҳнат шароитини яхшилашга рози бўлди. (ТАСС).

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ВА ҲАМКОРЛИГИ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

БЕРЛИН, 12 март. ТАСС мухбири М. Никиточкин хабар беради:

Кеча кечқурун Лейпциг халқаро кўкламги ярмаркасининг дарвозалари ёпилди. Ярмаркада жаҳондаги 65 мамлакатнинг савдо-иқтисодий ташкилотлари ва фирмаларининг вакили бўлган 10 мингга яқин экспонент қатнашди.

Ярмарка павильонларини 600 мингга яқин киши келиб кўрди. Булар орасида 87 давлатдан келган 77 минг ажнабий бор эди. Ярмарка 10 кун ишлади. Шу вақт ичида ярмаркада қатнашган социалистик мамлакатларнинг, ривожланаётган мамлакатларнинг ва капиталистик мамлакатларнинг вакиллари янги алоқалар боғладилар ва илгариги алоқаларини кенгайтирдилар.

Ярмаркани ташкил этган Германия Демократик Республикасининг хилма-хил ва яхши сифатли саноат-техника буюмлари Лейпциг анжумани қатнашчиларида ва уни келиб кўрган кишиларда чуқур таассурот қолдирди. Германия ишчи-деҳқон давлатининг халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида эришган муваффақиятлари Германия Демократик Республикаси экспонатларида ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Жаҳондаги 100 дан ортиқ мамлакат билан савдо-сотиқ қилаётган Германия Демократик Республикаси Халқаро майдонда савдо-иқтисодий алоқалар қилишда энг ишончли шерик сифатида катта обрў қозонди.

Ярмаркага келган кишилар Совет Иттифоқининг экспонатларига, айниқса, электрон ва электр техника саноатининг буюмларига, енгил автомашиналарнинг деталларини ишлаб берадиган поток автомат линиясига, товушдан тез учадиган янги «ТУ-144» пассажир самолётининг моделига, Красноярск гидроэлектростанциясининг макетига ва бошқа кўпгина экспонатларга ниҳоят даражада қизиқдилар.

Германия Демократик Республикаси билан СССР бир-бирларига етказиб бераётган молларни янада кўпайтириш, савдо-иқтисодий ҳамкорликни кучайтиришни кўзда тутган янги битимларни имзоладилар.

Бошқа социалистик мамлакатлар ҳам саноат, фан ва техникани ривожлантиришдаги ўзларининг янги муваффақиятларини Лейпцигда намойиш қилдилар.

Лейпциг ярмаркаси Шарқ билан Ғарб ўртасидаги савдо алоқаларининг катта маркази сифатида, эркин ва тенг ҳуқуқли жаҳон савдосининг маркази сифатида ўзининг ролини яна бир марта яққол кўрсатди.

ЮГОСЛАВИЯ КОММУНИСТЛАР СОЮЗИНИНГ IX СЪЕЗДИ

БЕЛГРАД, 12 март. (ТАСС). Белградда Югославия Коммунистлар союзининг IX съезди иш бошлади. Съезд Югославия Коммунистик партияси тузилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантанали мажлис билан очилди.

Съезднинг иш органлари сайланиб, кун тартиби тасдиқланганидан кейин Югославия Коммунистлар союзининг раиси Иосип Броз Тито «Югославия коммунистлари революцион курашининг 50 йиллиги тўғрисида» доклад қилди.

АМЕРИКА САМОЛЁТИ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 12 март. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: Вьетнам Халқ Армиясининг ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари Хайхинг вилояти тепасида Американинг учувчисиз самолётини уриб туширдилар.

Вьетнам Демократик Республикаси тепасида уриб туширилган Америка самолётларининг умумий сони 3268 тага етди.

ОБ-ХАВО

Бугун кундузи Бухоро, Самарқанд, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида ҳаво булутли бўлиб, ёмғир ёғади. Республиканинг қолган жойларида ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 10-15 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради. Ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 3-5, кундузи 11-13 даража иссиқ бўлади.

К И Н О

«ОЛТИН МАЪБУДА УЧУН КУРАШ»

Ўйин тугади. Кўм-кўк майса устидан йигитлар хомуш борадилар. Мағлубият... жуда оғир ва аччиқарли.

Беихтиёр қадам ташлаётган Эйсебио жингалак сочли бошини қуйи солганича саррак-саррак қилади. Аламзада, муштлари қаттиқ қисилган. Ўйинчиларнинг қайғу ва қувончига ҳар вақт шерик бўлган тренер севимли шогирдининг бақувват елкасига меҳрибонлик билан қўл ташлайдида, маънодор кўз қисиб қўяди, илиқ сўзлар билан кўнглини кўтаришга уринади. Лекин у тер босган юзини майкаси билан артар экан, кўзларидан маржондек ёшлар думалайди. Эйсебио йиғлаяпти, алам ва ўкинч билан ёш тўкяпти.

Футбол. Пойтахт кино-экранларида намойиш этилаётган «Олтин маъбуда учун кураш» фильмидаги бундай ҳаяжонли манзарани, машҳур футболчидаги бундай руҳий ҳолатни фақат ҳақиқий мухлислар ёки спорт мутахассисларигина тушунишлари ва ҳис эта олишлари мумкин деса бўлади. Бордию, — футбол ҳам ўйинми,—дегувчи баъзи кишилар ана шу эпизодни кўриб қолгудек бўлишса, ҳайратларидан ёқа ушлашлари ҳеч гап эмас, албатта. Ҳа, футбол ҳақиқатдан ҳам жуда серзавқ, ҳаяжонли ва сермашаққатли қизғин спорт мусобақасидир.

Фильмда асосан жаҳондаги энг кучли ва яхши ҳисобланган футбол командасини аниқлаш мақсадида Англия қироличаси томонидан ўртага қўйилган олтин маъбуда учун олиб борилган ҳаяжонли кураш ҳақида ҳикоя қилинади. Фильм рангли оддий форматда бўлса ҳам операторларнинг моҳирона меҳнати яққол кўзга ташланади. Фильмга музикалар ҳам ўринли танланган. Фильм бадиий эмас, унда ҳеч қандай артистлар, актёрлар иштирок этмайдилар. Томошабин — футбол мухлиси экран орқали жаҳонга машҳур, энг кучли бразилиялик Пеле, португалиялик ёш, истеъдодли ўйинчи Эйсебио, Совет футболининг қалқони, дарвозабон Яшин ва бошқалар билан яқиндан танишади.

Майдон эгалари аввал Мехико футболчилари билан, кейин франциялик ўйинчилар билан учрашиб, чорак финалга чиқиб олишади. Шу вақтгача даҳшатли ҳисобланиб келган Бразилия командаси, қолаверса Пеледек моҳир футболчининг биринчи марта венгрияликлардан мағлубиятга учраш картиналарини кўрган киши, аянчли ва айни пайтда қизиқарли воқеалар гувоҳи бўлади. Бу, енгилмаслар деб ном чиқарганларининг Португалия ўйинчилари билан бўлган тўқнашувида умидлари бутунлай пучга чиқади. Улар ишонган ўйинчи Пеленинг оёғи шикастланади ва чемпион команда танг аҳволда мусобақадан чиқишга мажбур бўлади. Оғир олишувда унга баҳслаша олган Эйсебио ёш бўлишига қарамай ўзининг кучли рақиб, чаққон футболчи эканини шиддатли ҳужумлари билан намойиш эта олади.

Ҳар биримизга таниш «Москва оқшомлари» оҳанглари таралаётган бу мусобақа майдонига Совет терма командаси ўйинчилари тушиши билан залдагилар жонланишади. Улар мамлакатимиз спорт шарафини юксак интизом намуналари билан ҳимоя қилишаркан олқишлар янграйди. Айниқса буни, Ғарбий Германия командаси билан бўлган учрашув кадрларида кўриш мумкин. Маъбуда — соф олтин, бойлик учун курашда ҳар қандай қўполликлар қилиб, йигитларимизни сафдан чиқаришга уринишади, чунки уларнинг ҳаракати ва башараларида ўз мамлакатлари спорт обрўйи учун қилинаётган кураш акс этмайди, балки шахсий команда шарафи қизиқтираётганлиги сезилиб туради. Командамиз мағлубиятга учраган бўлсада, муҳлислар ранжишмай, ҳалоллик бўлмаганига ачинишади. Олтин маъбуда эса финалда ғолиблик қилган майдон эгалари — англияликларда қолди. Олтин соврин команда капитани қўлида ярқирар экан фильм тугайди.

Хулоса қилиб айтганда «Олтин маъбуда учун кураш» фильмини сўнгги вақтда ишланган энг яхши спорт кинолари қаторига қўйса бўлади. Ундаги баъзи камчиликлар, жумладан экрандаги воқеалар диктор тексти қисқароқ бўлганиданми кераклича тушунтириб борилмайди. Ундан ташқари ўйинлар бир-бирига аралашиб кетиб диққат билан кузатмаган кишига фақат биргина ўйин ҳақидаги репортажга жуда ўхшаб кетади. Ана шуларни ҳисобга олмаганда фильм футбол муҳлисларининг қизиқтира оладиган таъсирлидир.

В. МАҲКАМОВ,
Ҳ. НОСИРОВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Лирик қўшиқлар, 9.30— Чолғу куйлари, 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча), 10.10 — «Дўстлик оҳанглари», 11.15 — «Уларни халқ кўрсатди» (русча), 11.30 — Концерт (русча), 15.15—Назармат. «Шарқ гули», 16.10 — Музикали соат, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Куйлар, 18.00 — «Янги анъаналар», 18.10 — Концерт, 19.20 — Концерт (сайловчиларнинг талабларига мувофиқ, татарча), 20.00 — «Ўзбекистон индустриальний» радиожурнали, 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун, русча), 21.00—Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт 21.40 — «Меҳнат тақсимоти ва ижтимоий истеъмол фондлари», 22.20 — Ойбек. «Олтин водийдан шабадалар», 23.15— Кечки концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Юқори синф ўқувчилари учун эшиттириш,** 18.40 — **Телеянгиликлар,** 18.55 — **Музикали календарь,** 19.45 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 19.50 — **Телеянгиликлар,** 20.05 — **«Ёшлик» студияси кўрсатади. «Оталар сўзи— ақлнинг кўзи».** 20.50 — **«Оламга саёҳат».** 22.00 — **Уткир зеҳнлилар мушоираси.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
Москва кўрсатади

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
Олмаота ва Фрунзе телестудияларининг эшиттиришлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 14/III да **Евгений Онегин,** 16/III да **Марварид қидирувчилар.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/III да **Аяжонларим,** 15/III да **Алишер Навоий,** 16/III да **Алишер Навоий** (кундузи), **Мудҳиш айбнома** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/III да **Ёшликда берган кўнгил,** 15/III да **Икки билагузук,** 16/III **Фарғона тонг отгунча.**

КИНО

Кашмирдаги севги (1-2 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ НОМЛИ, «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

«Олтин маъбуда» учун кураш — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 10 да).

Ниқобли исёнчи — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

РЕСПУБЛИКА ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ
17 МАРТДАН
РЕВОЛЮЦИЯ ЧАВАНДОЗЛАРИ НОМЛИ
ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ РЕСПУБЛИКА ВА ТОШКЕНТ ЭКРАНЛАРИГА ЧИҚАРАДИ
«ЎЗБЕКФИЛЬМ» маҳсулоти.
Фильм революция қаҳрамонлари — йигирманчи йил чекистларига бағишланади.
Сценарий муаллифи: Михаил МЕЛКУМОВ, Комил ЕРМАТОВ.
Постановкачи — режиссёр: СССР Халқ артисти Комил ЕРМАТОВ.
16 март кеч соат 19 да Санъат саройида фильм премьераси ва унинг яратувчилари билан учрашув бўлади.

ТОШКЕНТ МАДАНИЙ-ОҚАРТУВ ТЕХНИКУМИ
(2-Чимбой кўчаси, 97 уй)
тўлиқсиз ўрта маълумотли II ва III курс, II ва III махсус ўрта маълумотли курс, I курс ва клуб бўлими ташкилотчи-методистлар махсус I курсларнинг сиртқи студентларини
24 МАРТДАН СЕССИЯГА ЧАҚИРАДИ.

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИ
Футбол ишқибозларига 1969 йил мавсуми учун абонементлар 20 мартдан сотилишини
МАЪЛУМ ҚИЛАДИ
Коллектив заявкалар 18 мартгача қабул қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИНИНГ БОШ АПТЕКАЛАР БОШҚАРМАСИГА
бош бухгалтерлар
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 1-Қорасарой проезди, 1 «а» уй, кадрлар бўлими. Телефонлар: 4-53-97, 4-51-90.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура—В37162, Эълонлар — В38142 Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон — 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 62. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 01224.